

ANT

Selâhattin
Hilâv, Lenin
Sempozyumunu
yazıyor

Haftalık Dergi • 2 Aralık 1969 • Sayı 153 • 125 Kuruş

**Sömürge Dönemi
Resmen Başlıyor**

**ORTAK
PAZAR**

**TÜRKİYE
HALKI
İDAM
TÜSTAV
SEHPASINDA**

HAFTANIN NOTLARI

Barış Gönüllüleri

■ Genelkurmay'ın hükümete «barış gönüllülerinin» yurt dışı edilmesi yolunda tavsiye bulunmasından sonra Sakarya CHP Milletvekili Hayrettin Uysal da, meclise bir önerge vererek barış gönüllülerinin bugüne dek Türkiye'de ne iş yaptıkları, ne çeşit araştırmalarda bulundukları, Kürtçe bilen Amerikalı gönüllülerin kuşku verici davranışlarının tesbit edilip edilmediği ve barış gönüllülerinin geri gönderilmesi yolunda hükümetin bir görüşü olup olmadığı konusunda başta başbakan olmak üzere çeşitli bakanların açıklama yapmasını istemiştir. Barış gönüllülerini kanun dahi çıkartmadan Türkiye'nin başına bela eden CHP şimdi, kendi marifetinin hesabını sormaktadır!

Amerika terk ediyor

■ Yeni devrim hükümetinin şiddetli baskısı karşısında Amerika Lihya'daki üssünü boşaltma hazırlanmaktadır. Amerikan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Carl Barth, 15 Aralık'ta Amerika ile Lihya arasında başlayacak müzakerelerde üssün ne şekilde ve ne vakit boşaltılacağını tesbitine çalışacağını söylemiştir. Wheelus, genellikle NATO tatbikatlarında kullanılan 100 milyon dolarlık bir üstür.

141-142 değişmiyor

■ Yeni Adalet Bakanı Yusuf Ziya Önder, gazetelere verdiği bir demeçte, «Anayasaya uygunluğu, Anayasa Mahkemesi'nce tesbit edilmiş bulunan Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinin tadili zımında bugün için bir çalışma yapılması bakanlığımızca düşünülmektedir» demiş, kısmi yada genel bir affın çıkarılmasının da söz konusu olmadığını söylemiştir.

Dekanın çelengi atıldı

■ Hukuk Fakültesi'nin devrimci öğrencileri, Dekan Prof. Orhan Aldıkaçtı'nın, fakültenin açılışı dolayısıyla Atatürk Anıtı'na koyduğu çelengi, fakülte yönetim kurulunun toplantısı yaptığı salona atmışlardır. Çelengin kordelasını yakan öğrenciler, ayrıca, Hukuk Fakültesi'ndeki 12 işbirlikçi ve tutucu profesör aleyhinde de bildirir dağıtmışlardır.

İlaç yolsuzluğu

■ Çeşitli ihbarlar üzerine yurdun çeşitli bölgelerindeki ilaç imalathanelerine baskınlar yaptırarak Sağlık Bakanlığı, sağlık kurallarına uygun ilaç imal etmeyen 30 kadar ilaç laboratuvarını imalattan men etmiştir. Bu imalathanelerin hiçbirinde, imal edilen ilaçların evsafını, içine konulan çeşitli maddelerin miktarlarını tesbit ve tahlil edecek kontrol laboratuvarı bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca, bu firmalar tarafından imal edilen 400 ilaca da elkonulmuştur.

Köyde açık oturma

■ Toprakları ağalar tarafından gaspedilen Değirmenköyü'nde TÖS İstanbul Şubesi tarafından «toprak reformu» konulu bir açık oturma yapılmıştır. Devrim için Hareket Tiyatrosu'nun gösterilerinden sonra yapılan açık oturuma TÖS Başkanı Tahsin Çayır, Prof. İsmet Sungurbey, Prof. Aytekin Ataay, Dr. Mahir Kaynak, sendikacı Kemal Nebioğlu, gençlik temsilcisi Hasan Orta, devrimcilerden Hikmet Kivilcimlı, Abidin Nesimi ile birlikte köyü temsilen Abdullah Akgün, Recep Gündoğdu ve Salih Ediz katılmışlardır. Açık oturumda yapılan hukuki açıklamaların da ışığında, Değirmenköy'lüler, ağaların gaspettikleri toprakları ele geçirmek için sonuna kadar direneceklerini söylemişlerdir.

Bayar Senato'ya Girecek mi?

Anayasa değişikliğiyle siyasi haklarını elde eden eski cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın «tabii senatör» olarak Senato'ya girip girmeyeceği tartışma konusu olmuştur. Bayar çeşitli hukukçulardan, kendisinin otomatikman Senato'ya girebileceğine dair icazet almıştır. Senato Anayasa Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet Nusret Tuna ile AP Genel İdare Kurulu Üyesi Sadettin Bilgiç de, Bayar'ın «tabii senatör» hakkını kazandığını ve eski MBK üyeleriyle birlikte tabii senatör olarak Senato'da oturabileceğini söylemişlerdir. Ancak, Bayar'ın tabii senatörlük hakkını tesell ettirmekle yetineceği, fakat Senato'ya girmeyeceği söylenmektedir.

İki fakültede boykot

■ Tıp Fakültesi yönetmeliğinin hâlâ düzeltilmemiş olması nedeniyle Çapa Tıp Fakültesi'nin öğrencileri dersleri boykot etmişler, ayrıca genel kurul odası önünde toplanarak protestoda bulunmuşlardır. Ayrıca, harita subaylarına dokuz aylık bir kurstan sonra mühendislik ünvanının verilmesi kararı üzerine İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Okulu öğrencileri, Damıstay 12. Dairesi'nin bu kararını protesto etmek üzere boykota girişmişlerdir.

Bakır kompleksi

■ Karadeniz bakır kompleksi tesisleri için Amerika'dan alınan 30 milyon dolar kredinin usulüne uygun olup olmadığı konusunda Cumhuriyet Senatosu'nda soruşturma açılması kararlaştırılmıştır. Tabii Senatör Haydar Tunçkanat, geçen dönemde verdiği önerge ile, kurulan şirketin imtiyazlı bir özel teşebbüs olacağını bildirmişti. Kurulacak tahkikat komisyonu ileri sürülen iddiaların tekini dahi kabul ettiği takdirde, bütün yetkililerin ve bu anlaşmaya imza koyanların Yüce Divan'a sevkedilmeleri gerekecektir.

ATOF seçimleri

■ Batı Almanya'nın Hunnewell hütte şehrinde yapılan Almanya Türk Öğrenci Federasyonu Kongresi'nde yönetim kuruluna Hakkı Keskin, Tuna Altınay, İlhan Karlıbel, Güner Yüreklilik ve Bleda Yada seçilmişlerdir. Başkan Hakkı Keskin ile üye Güner Yüreklilik, hükümet emriyle öğrenimleri durdurulan 9 Türk öğrencisinden ikisidir. Öte yandan, Almanya'da okuyan 2400 Türk öğrencisini temsilen 15 birliğin üyelerinin iştirak ettiği kongrede, bakanlığın yurt dışındaki öğrenciler üzerinde yaptığı baskıları protesto etmek üzere girişilen imza kampanyasının ilk gününde muhtelif uluslara mensup 3500 öğrenci bildiriye imza koymuştur.

D. Gezmiş serbest bırakıldı

■ Devletin güvenlik kuvvetlerine karşı koyma, dekanla hakaret ve silah bulundurma iddiasıyla bir süredir tutuklu bulunan devrimci öğrenci lideri Deniz Gezmiş, Asliye 3. Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakılmıştır. Devrimci öğrencilerin büyük bir kalabalık halinde izledikleri duruşmadan sonra Deniz Gezmiş, bu defa asker kaçağı olduğu iddiasıyla polis tarafından nezaret altına alınmıştır.

Altın fiyatı düşüyor

■ Üç yıldır sürekli şekilde artan altın fiyatları, bir ay içinde birdenbire dünya ticaret borsalarında ve Türkiye'de süratle düşmeğe başlamıştır. 1 Gram altın son 20 gün içerisinde 2.25 lira ucuzlamıştır. Altının dünya piyasasında ucuzlaması üzerine kaçakçılarını Türkiye'ye fazla mal sokması ve spekülantörlerin bu maddeyi ucuza kapatabilmek için fiyatları düşürmeleri sonucu, altının daha fazla düşeceğinden korkmaya başlayan halk, ellerindeki kolye ve bilezikleri süratle satmaya başlamıştır.

Kadınlar cehalet içinde

■ Türkiye'de özellikle küçük yerleşme ünitelerinde oturmakta olan 14 yaşından yukarı kız ve kadınların yüzde 71,5'u okuma - yazma bilmemektedir. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, okuma yazma bilmeyen kadın ve kızlarımıza temel eğitim fırsatını kazandırmak amacıyla Akşam Kız Sanat okullarının 1969 - 1970 öğretim yılı programlarında geniş ölçüde değişiklik yapmak zorunda kalmıştır.

Yeni BP Genel Başkanı

Birlik Partisi'nin Büyük Kongresi geçen hafta yapılmış ve Hüseyin Balan genel başkanlıktan düşürülerek 33 yaşındaki Mustafa Ali Aslan'ın genel başkanlığa seçilmiştir. Timisi, TİP Genel Başkanı 34 yaşındaki Mehmet Ali Aslan'dan sonra, bir partinin genel başkanlığına getirilen ikinci genç politikacıdır. Ankara'nın bir gecekondu mahallesinde oturan Timisi, BP için ileri sürülen ve eski yöneticilerce de benimsenen «alevi partisi» iddiasını reddederek, «Partimizi bir mezhepçi parti olarak nitelermeleri çok ağırma gidiyor. Gerçi BP'ye oy verenler özellikle alevilerdir. Ama, bu onların BP'ye mezhebi yönden akını değildir. Partinin temelinde yatan samimi Atatürkçülüğe, laiklik anlayışına akındır» demiştir. Timisi, kongrede, eski yöneticilerin aralarında patlak veren çekişmelerden yararlanarak aradan fırlamış ve genel başkan olmuştur.

● Türkiye halklarına en büyük kazığı atmak üzere projesi hazırlanan Boğaz Köprüsü'nün ihalesi yapılmak üzeredir. Tahminlere göre 300-350 milyon liraya çıkacak olan Boğaz Köprüsü'nün ihalesine dört grup katılmıştır. Bunlar «Fried Krupp Firması Organizasyonu» ile bir başka Alman grubu, bir Japon - Alman grubu, bir Alman - İngiliz grubudur. İhalenin hangi

gruba yapılacağını tesbit etmek üzere Karayolları Bölge binasında incelemeler yapılmaktadır. ANT'nın önceki sayılarında etrafıca açıklandığı gibi, bu lüks yatırım çok geçmeden yeni lüks yatırımları gerektirecek, öte yanda büyük kentlerin yoksul sınıfları ve Anadolu yine devlet hizmetlerinden geniş çapta yoksun bırakılacaktır.

Gecekonduları yıktılar

Seçimden birkaç gün önce polis tarafından yıkılıp halk tarafından onarılan Örnektepe'deki gecekondular tekrar yıkılmıştır. Yıkım için sabah birkaç kamyonla gelen toplum polisleri halk tarafından püskürtülmüşse de, daha sonra 8 kamyonla gelen polisler yıkımın yapılmasını sağlamıştır. Meydana gelen çatışmada gecekonduculardan ve polislerden yaralananlar olmuştur. Bu yıkım sonunda evsiz kalan gecekonducular civarda boş olarak durmakta olan sosyal meskenleri işgal etmişlerdir.

Aybar'ın itirazına red

Aybar'ın genel başkanlıktan ayrılmadan önce, «siyasal hakların ladesi» ile ilgili anayasa değişikliğinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı müracaat, genel yönetim kurulundan müracaat kararı alınmadığı için, Anayasa Mahkemesi'nce 4'e karşı 11 oyla reddedilmiştir.

Polis Enstitüsü boykotu

Çeşitli yüksek öğrenim kurumlarında boykot sürdürülür ve zaman zaman polisler boykotları kırmakla görevlendirilirken, bu defa Polis Enstitüsü Yüksek Öğretim öğrencileri, tüm emniyet teşkilatında reorganizasyon isteğiyle boykota başlamışlardır. Polis öğrencileri «Biz hiçbir siyasi iktidarın masası değiliz ve olmayacağız. Biz hükümetlerin değil, devletin polisleri olmak istiyoruz» demişlerdir.

OYAK ve Renault

Subay holdingi «OYAK»ın Türkiye'de kuracağı Renault otomobil fabrikası 1971 yılının sonlarına doğru üretime başlayabilecek ve çalışma programının ilk kısmında yılda 10 bin otomobil imal edilecektir. Bu arada Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun yabancı ve yerli ortakları da açıklanmıştır. OYAK, Renault fabrikası için yüzde 42 sermaye koymakta, buna karşılık hisselerin yüzde 40'ı Renault'ya, yüzde 3'ü Societe Generale'ye, yüzde 1'i Etablissements E. Cornac'a, yüzde 9'u Motorlu Araçlar İmal ve Satış A.Ş.'ne, yüzde 4'ü Yapı ve Kredi Bankası'na, yüzde 1'i de Turgutlu Konservecilik A.Ş.'ne ait bulunmaktadır. Fransa'da fiyatı 2 bin dolar kadar olan bu otomobillerin Türkiye'de satış fiyatı 40-45 bin lira olacaktır. Anadolu otomobilleri 26.500 liraya satılırken, Renault'ların iki misli fiyatla satılması, hayli lüks mamulat olacağını göstermektedir. Bu lüks otomobillerin subaylara indirimli ve çeşitli kolaylıklar tanınarak satılacağı da tahmin edilmektedir.

Ereğli'de işçiye baskı

Ereğli Demir Çelik fabrikalarında toplu sözleşmenin imzalanmasından sonra, grev sırasında işçilere öncülük eden bazı işçiler, işten çıkarılmaya başlanmıştır. Disiplin Kurulu, Ramiz Acar, Haydar Ustabas, Burhan Karagülle ve Hasan Karasas'ın iş akidlerini feshetmiştir.

Bütçe 28,5 milyar

Yüksek Planlama Kurulu, 1970 yılı programına ilişkin olarak 1970 mali yılı bütçesinin çatısını 28,5 milyar lira üzerinden kurmuştur. Tasarımın öngördüğü 2,5 milyar dolar ek finansman kaynağının bulunması konusunda başbakan Süleyman Demirel'in maliye bakanlığına gereken emri verdiği belirtilmiştir. Ek finansmanı öngören kanun tasarıları da yılbaşına doğru meclise sevk edilecek, yani bütçe açığını kapamak için yine dar gelirli vatandaşın sırtına yüklenilecektir.

Yabancı şirket kârı

Millet Meclisi'nde petrol araştırma öngörüsü üzerinde görüşmeler yapılırken, işbirlikçi Güven Partisi'nin Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu dahi yabancı petrol şirketlerinin a. şı vurgununu itiraf etmek zorunda kalmış, «Ham petrol indirimini sağlayacak kararname çıkmadan önce petrol şirketleri ton başına 1 dolar kâr ederken, şimdi 2 dolar kâr ediyorlar. Türkiye'de petrol şirketlerinin imtiyazları fazladır» demiştir.

CIA ajanları

Türkiye'de CIA'ya hizmet ettikleri sabit olan kimseler hâlâ en önemli mevkilerde tutulurken, Irak'ta İhtilal Mahkemesi CIA örgütü ile teması bulunduğu ileri sürülen ve aralarında iki yüksek rütbeli subayın da bulunduğu altı I. rak'lıyı idama mahkum etmiştir.

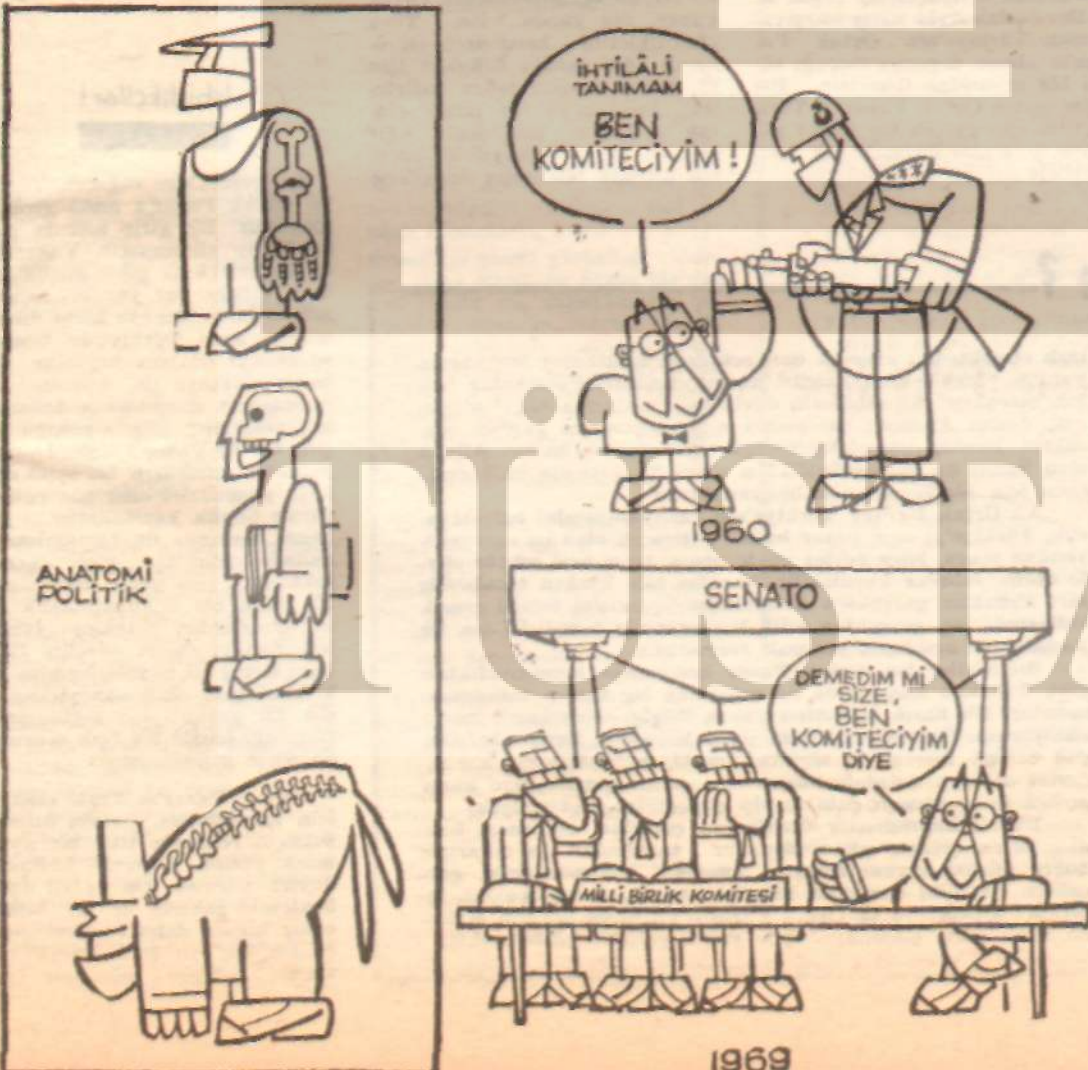
Bu Yıkıcılıktır !

GEÇEN hafta Ankara'da meydana gelen bazı olaylar, kendilerini sosyalist zanneden, fakat masa başında kendi başlarına çizdikleri strateji hesaplarına göre «sosyalistlik»lerini şimdilik açığa vurmamak, «sosyalist» kelimelerini zınhar ağza almamak gerektiğine inanan bazı kişilerin, karşı cephedeki gelişmeleri sağlıklı biçimde teşhis ederek devrimci mücadeleyi bir bütün halinde yürütmeleri gerekirken, kısır slogan çekişmelerinde hem kendilerini, hem de sosyalist hareketi yıpratmakta olduklarını göstermiştir. Nedir TİP Çankaya İlçesi'ndeki kavganın ana teması? Kongrede çoğunlukta olan sosyalistler, «Sosyalist Türkiye» sloganını kullanmışlardır. Ya ne olmalıydı? Sosyalist partinin kongresinde sosyalistler elbette «Sosyalist Türkiye» sloganını kullanacaklardır. Ama bu devrimcilikleri kendilerinden menkul «caznelik»çılar derhal bu slogana karşı çıkarak «Bağımsız Türkiye» diye tutturmuşlardır. Sanki «Bağımsız Türkiye»ye karşı çıkan herhangi bir sosyalist varmış, sanki «Sosyalist Türkiye» diyenler, ülkenin bağımsızlığını istemiyorlarmış gibi... Bu slogan kavgası yüzünden bir sosyalist partinin en önemli ilçelerinden birinin kongresinde yumruklar konuşmuş, yüzkırtıcı suçlamalar birbirini kovalamış, nihayet iş hükümet komiserinin kongreyi tatil etmesine kadar varılmıştır. Toplantıyı sabotaj ettikleri yetmezmiş gibi, bu «antisosyalist»ler, azınlıkta oldukları halde, kongreyi sonradan kendi aralarında toplayarak sözümleri ilçeyi ele geçirmişler, bununla da yetinmeyerek, daha sonra il merkezini işgal etmeğe kalkışmışlardır. Amaçları? «Sosyalist Türkiye» sloganını tasfiye ederek küçük burjuvaziye şirin görünmek için «Bağımsız Türkiye» papağanlığı yap-mak...

BU marifetin, bilimsel sosyalist eğretilere uygun strateji ve taktik hesaplarıyla ilgili yoktur; yapılan hareket, küçük burjuva kuyrukçuluğunun, işçi sınıfı örgütünün öncülüğüne ihanetin, oportünizmin ta kendisidir. Likidatörlüktür. Geçen haftaki yazımızda, partiyi gerçekten sosyalist çizgiye getirmek için bütün sosyalistlerin Aybar oportünizmine karşı tek cephe kurmaları gerektiğini, bu cepheyi bölenlerin, giderek Aybar oportünizminin bir parçası haline geleceklerini belirtmiştik. «Anti-sosyalist»ler, bu yıkıcı davranışlarıyla, aynı zamanda, Aybar oportünizmine hizmet etmektedirler. Aybar istifa ettikten sonra yeni genel başkana koşarak kendisine sosyalist mücadelede yardım edeceklerini ilk söyleyenler onlardır, bu taahhüdün üzerinden bir hafta geçmeden yeni genel başkanın konuştuğu kongreyi basarak yıkı çıkıp yapanlar yine onlardır. Bu sakim tutumlarıyla, zannediyorlar mıdır ki, bugün yeni bir atılım hazırlıkları içinde bulunan TİP'in alt kademelerinden destek bulacaklar, partiye hakim olabileceklerdir? Diyelim ki, işçi sınıfı örgütünün diğer sınıflarla güçbirliğinde «sosyalist» kelimelerini kullanmaktan sarfınazar etmesi gerektiğine partide bir kısım üyeleri inandırabildiler. Ama parti içi çalışmalarda dahi «Sosyalist Türkiye» sloganından tipki vebadan kaçarak gibilik kaçınanların, işçi sınıfının partisi içinde yerleri yoktur. Bu gibilerin yeri, «gülleryüzlü sosyalizm» sulandırıcılarıyla birlikte, sosyalist örgütün dışıdır.

TÜRKİYE'nin koşullarına uygun strateji sap-tanması mı, ittifaklar kurulması mı? Evet... Ama herşeyden önce «sosyalist» olduğumuzu bilerek, bilimsel sosyalist eğretileri rehber edinerek... Ve işçi sınıfı örgütünün, sosyalist örgütün öncülüğünden zerrece taviz vermeyerek... Küçük burjuvazinin kuyrukçuluğunda strateji olmaz, ittifak yapılmaz... İşte kaypak ve ikiyüzlü küçük burjuvazinin öncülüğünde yapılan 1960 demokratik devriminin Türkiye'yi getirdiği nokta... Yeni yeni ikili anlaşmalar, daha fazla yabancı sermaye, daha çok montaj sanayi, harış güçlülükleri, NATO'ya daha fazla bağımlılık ve Türkiye halkını idam sehпасına götüren Ortak Pazar... Burjuva demokratik devrimini yapanlar ise, holdingle kurarak yabancı sermaye ile tamamlamakta, sömürü mekanizmasının büyük çarklarından biri haline gelmektedir. Strateji saptanır, ittifaklar kurulurken sosyalistler bu gerçekleri de göz önünde tutacaklar, bilimsel sosyalist eğretilere dayanarak demokratik ve seviyeli bir tartışma ortamı içinde devrimci çizgiyi çezeceklerdir. Küçük burjuva şartlandırmalarının ve birtakım şemaların esiri olmayacaklardır. Başka ülkelerin deneylerinden süphesiz geniş ölçüde yararlanacaklar, fakat ezberciliğe ve kalpazanlığa asla kapılmadan, Türkiye'nin tarihi, ekonomik, politik, askeri ve kültürel çeşitli sorunlarına bilimsel yorumlar getirecek, teorik açıklamalar yapacaklardır. Bu güçlü atılımda, herhalde, oportünistlerin ve likidatörlerin yeri olmamak gerektir.

GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

Sömürge dönemi resmen başlıyor

Türkiye Halkı idam Sehvasında!

TÜRKİYE'de 1960 yılında başlayan «sömürgeleştirme» çabaları nihayet amacına ulaşmış. Ortak Pazar çerçevesi içinde Türkiye'nin açık pazar olması dönemi resmen açılmıştır.

Geçen hafta Başbakan Demirel'in başkanlığında toplanan Yüksek Planlama Kurulu, 2.000 yılına kadar Türkiye'nin ekonomik hayatını etkileyecek önemli kararları almış. Türkiye'nin Ortak Pazar geçiş dönemine geçmesini görüşmek ve anlaşma yapmak üzere Brüksel'deki Türk Delegasyonu'na talimat vermiştir.

Türkiye tarihinin en büyük trajedilerinden birinin son perdesi geçen hafta, Ortak Pazar Komisyonu Genel Sekreteri Emile Noel'in Türkiye'ye geliş ile başlamıştır.

Basında temasları geniş çapta yeralan Noel, «Noel Babası» havasında demeçler vermiş. Ortak Pazar'a geçme halinde Türkiye'nin ne gibi nimetlere (!) kavuşacağını anlata anlata bitirememiştir.

Noel'i Türkiye'ye davet eden, bizim işbirlikçi kapitalistlerin kurdukları «İktisadi Kalkınma Vakfı'dır. Türkiye'yi sömürgeleştirme gayretlerinin uzun süreden beri, bir yandan işbirlikçi bürokratlar, bir yandan da işbirlikçi kapitalistler tarafından yürütüldüğü bilinmektedir. Özellikle son yıllarda, Dışişleri Bakanlığı'na ve Maliye Bakanlığı'na mensup bazı yüksek bürokratların, Türkiye'yi Ortak Pazar'a sokma konusunda akla hayale gelmedik ikna metodlarına başvurdukları bilinmektedir. Bunların başında ise, Türkiye'nin Ortak Pazar nezdindeki

Büyükelçisi Ziya Müezzinoğlu gelmektedir. Ayrıca Ankara'da Dışişleri Bakanlığı'na mensup iki yüksek memur ile, Maliye Bakanlığı'nda bir yüksek memurun da, bu konuda yoğun faaliyet gösterdikleri, hatta bu yüzden kendilerine başkent çevrelerinde «Üç Şahsörler» adı verildiği bilinmektedir.

Özel sektörün sivri başları ise, Ortak Pazar'a kapılanma faaliyetlerini 1965 yılından beri örgütlü bir biçimde yürütenlerdir. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Ankara, İzmir, İstanbul, Adana, Eskişehir, Kayseri, Edirne, Keşan, Çorlu, Tekirdağ, Gemlik, Elazığ, İnönü ticaret ve sanayi odaları ile borsaları tarafından 26 Kasım 1965 tarihinde kurulan İktisadi Kalkınma Vakfı, özel sektörün Ortak Pazar'dan korkmasını önlemek, hatta yararlarına inandırmak için elinden geleni arkasına koymamıştır. Nihayet geçen hafta Ortak Pazar Komisyonu Genel Sekreteri Noel'i Türkiye'ye getirterek özel sektör içindeki son direnme noktalarını da tasfiye etmiştir.

İşte gerçekler!

Böylece, hem bürokratik mekanizmada, hem de özel sektörde Ortak Pazar'a girilmesi kabul ettirilmiştir.

Oysa, Noel'in Türkiye'ye empoze ettiği şartlar, gerçekten bir idam fermanı niteliğindedir. Ali Gevgilili'nin gayet iyi belirttiği gibi, fert başına 1.700-2.000 dolarlık milli gelir seviyeleriyle

Ortak Pazar ülkeleri, fert başına daha 300 dolar bile düşmeyen Türkiye'yi kendileriyle aynı arenada rekabet etmeye zorlamışlardır. Ortak Pazar, beş yılda ancak 225 milyon dolardan ibaret kalacak proje kredileri ve işçiler için tanınacak ek bazı kolaylıklar karşılığında, yoksul Türkiye'den ağır sanayisini kurarak ekonomik bağımsızlığını elde etmesini adeta imkansızlaştıran tavizler istemiştir.

Yine Gevgilili'nin belirttiği gibi:

«Öteden beri Türkiye'yi Ortak Pazar'a sokmak için yaratılan tarih hayallerinden biri, Türkiye'ye öncelikle «dev bir tüketici pazarı sağlanacağı» vaadi idi. Oysa Noel'in konuşmalarından anlaşılacağına göre, tarım alanında Türkiye en önemli ihracat ürünleri için tamının kontenjanları bile doldurabilmiş değildir. Ashında Altılar, kendi pazarlarının ihtiyaçlarını taşıyan ürettiği fazlalatıyla karşı karşıyadırlar. Türkiye'nin Ortak Pazar'ın «besin deposu» olacağı sözde bir masaldan ibarettir. Bir süre sonra Ortak Pazar'ın Türk tarımı için gerçek bir tehdit gücüne ulaşması ihtimali çok kuvvetlidir.

EMİLE NOEL VE BEHÇET OSMANAG OĞLU
— Türkiye'nin sömürgeleşmesini birlikte tezgahlıyorlar —

«Türkiye'yi, gümrük duvarlarını ileri Batı sanayiline açık kota sistemine en kısa sürede son vermeye çağıran Ortak Pazar'ın Türk sanayi ürünleri karşısındaki tavrı da ilginçtir. Esasen çok az ihrac edilebilen Türk sanayi ürünleri için Ortak Pazar kendi gümrüklerinde yüzde 75 oranında bir indirim yapacaktır. Sadece Türk dokuma ürünleri Ortak Pazar ülkelerine yüzde 75 indirimle, ancak o ülkelerin tanıdığı kotalar oranında ihrac edilebilecektir. Oysa Türk sanayinin şu anda ihracat potansiyeli taşıyan tek büyük kesimi, dokumadır. İmalat sanayisindeki katma değer, beşte birini yaratan dokuma, sanayi ürünleri ihracatında da, bütün öteki maddelerden ayrılmakta ve en yüksek döviz sağlanmaktadır. Dokuma alanında girişildikleri rekabette Birleşik Amerika'yı bile korkutan Ortak Pazar ülkeleri ise, iş Türkiye'ye gelince, Türk dokumasının kendi pazarlarına serbest bir biçimde girmesini kontenjan ya da kotalarla önleme telaşına kapılmaktadırlar. Sanayinin dış rekabete açılmasının sözcülüğü, nül eden Ortak Pazar, bizzat kendi sanayisini, Türkiye gibi yoksul bir ülkenin rekabetine kapatmaktadır.

«Türk sanayiline gerçekte hiçbir büyük taviz vermeyen Ortak Pazar, öte yanda ise, Türk gümrüklerini kendisinin en önemli ağır sanayi ürünleri için 12. hatta 8 yılda sıfıra indirtmek, Anadolu'ya bir pazar olarak yerleşme peşindedir. Ağır sanayile geçmesi bugünkü koruma altında bile çetin engellerle

MÜEZZİNOĞLU
— İşbirlikçi bürokrat —

karşı karşıya olan Türkiye, kapılarını bir kez bu alanda sonuna kadar açarsa, «makine yapan makineler» sanayisini yaratma fırsatını tarihinde kaçırarak kalacaktır.

İşbirlikçiler!

Bu gerçeklere rağmen Türkiye Ortak Pazar'a nasıl girebilmektedir. Bu giriş aşında pek de kolay olmamıştır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, küçük sanayi erbabı yer yer ve zaman zaman bu gelişmeye karşı direnmiştir. Ama Türkiye'de ticaret ve sanayi odaları, borsalar, yabancı sermaye ile esasen tamamlanma durumunda bulunan kapitalistlerin elinde olduğu için, Ortak Pazar'a yeşil ışık yakmışlardır. Zira bu teşekküllerin yönetimini ellerinde bulunduran büyük kapitalistler, yabancı sermaye ile tamamlanma halinde oldukları gibi, kendi sektörleri için geçiş döneminde 22 yıllık bir dokunulmazlık da sağlamışlardır. Nitekim İstanbul Sanayi Odası Meclisi Başkanı Ertuğrul Soysal, kendisi ve kendisi gibi olan sanayiciler için bu garantiyi sağlamanın rahatlığı içinde bir açık oturumda şöyle konuşmuştur:

«Ortak Pazar'ın Türk sanayii için kamçulayıcı, zorla düzene sokucu, rekabete itici bir ayıklama yerine geçeceği iddiasındayım. Girmek için üç yıl daha bekleysek, aslında üç yıl sonra onlar bizden daha da ileri gidecektir. Bir an önce Ortak Pazar'la entegre olmamız (bül-

Milli burjuvazi (!) ne alemde ?

İşbirlikçi kapitalistler Türkiye halkının çıkarlarını ayaklar altına alıp, işbirlikçi bürokratların da desteğiyle Ortak Pazar'a kapılanırken ve ülkeyi bir açık pazar haline getirirken, Anadolu burjuvazisinin siyasi temsilcisi olmak durumundaki Erbakan ve Bilgi grupları ne yapmaktadır? Yukarıdaki haberde de görüleceği gibi, İstanbul Sanayi Odası Temsilcisi, küçük sanayicilerin Ortak Pazar karşısında kaldıkları tehlikeyi hiçe saydığını, birkaç büyük kapitalist adına Ortak Pazar'la entegre olmayı kabul ettiklerini açıklamıştır.

Türkiye Ortak Pazar'a girdikten sonra, en büyük darbeyi yiyecek olan, hiç şüphe yok ki, özellikle Anadolu'daki küçük sanayicilerdir, işadamlarıdır.

Onların temsilcisi olarak ortaya çıkan eski Odalar Birliği Başkanı ve Bağımsız Konya Milletvekili Necmeddin Erbakan, bu satırların yazıldığı ana kadar bu konuda kesin bir tavır takınmamış, Bilgi'çilerden de bu yolda bir beyan sadır olmamıştır.

Erbakan, şimdilik kurmayı tasarladığı partinin reklamını yapmakla meşguldür. Bu mutasavver parti üzerine gazetecilerle yaptığı konuşmalarda «Biz sağın sağındayız. Biz sağın her yerindeyiz. Biz bütün sağ kanadı sinemizde toplayacağız» demekle, ekonomik görüşünü şöyle açıklamaktadır: «Türkiye'nin meselelerini teğhiste CHP ile aynı fikirdeyiz. Fakat tedavide ayrılıyoruz. CHP devletçilik diyor, biz özel sektöre dayanıyoruz. Memleketimizi özel sektör aracılığıyla kalkındıracağız.»

Erbakan'a göre, özel sektöre bağlı kalkınmayı da şöyle

izah etmektedir: «Devlet özel sektörün fabrikalar kurmasına yardım edecek, ama kendisi kurmayacaktır. Fabrikalar hal- kon olacaktır. Siyonistlerin döviz kaçırmalarına engel olunacak, devlet Anadolu tüccarının zenginleşmesine yardım edecektir. Bunlar gerçekleştirildiği takdirde ve halkın Allaha olan inancı da güçlendirildikten sonra Türkiye'nin kalkınması için hiçbir sebep kalmayacaktır.»

Ya Ortak Pazar? Türkiye'nin sanayileşmesini baltalayacak, Türkiye'yi açık pazar haline getirecek olan bu entegrasyondan sonra, ister devlet eliyle olsun, ister özel sektör eliyle olsun, fabrika kurulabilir, kurulsun bile ayakta tutulabilir mi? Erbakan, gerçekten Anadolu burjuvazisini temsil etmek iddiasında ise, gerçekten milli burjuvazinin temsilcisi ise, bu konuda bir açıklama yapmak zorundadır.

Bilgi'çiler ise, Ortak Pazar konusunda konuşmadıkları gibi, Erbakan konusunda da uzlaşmaz bir tutum takınmaktadırlar. Bir basın toplantısı yapan Bilgi, «Erbakan'ı tasvip etmiyorum. Desteklemiyorum da... Erbakan, bana kalırsa, çok acemî. Her şeyin söylenebileceği, yapılabileceği kanaatinde» diyerek Anadolu burjuvazisi adına işbirlikçilere karşı açıkça tavır almayı dahi tasvip etmediğini göstermiştir.

Büyük kapitalistler tarafından çıkarları çözünen, kendisi adına ortaya çıkan siyasiler tarafından da çıkarları doğru dürüst savunulamayan Anadolu burjuvazisinin, gerçekten bir milli burjuvazi niteliği arzıdip edemeyeceğini, işbirlikçi sermayeye ve Ortak Pazar'a güçlü ve örgütlü biçimde karşı çıkıp çıkamayacağını yakın gelecek gösterecektir.

DEMİREL VE ÇAĞLAYANGİL

— İdam fermanında onların da imzası var! —

tünleşmemiz) gerektiği inancını dayandı.

Ortak Pazar Genel Sekreteri E. Noel'in söyledikleri bu bakımdan Soysal'ın sözleriyle benzerlik arz etmektedir. O da yaptığı basın toplantısında, «Sermaye piyasasının düzenlenmesi ve ticaretin dışarıya mal satması gerektiğini öğrenmesi gereklidir. Dışarıda yeteri kadar tamirat çalışması yok. Reformların sadece hükümet tarafından yapılması yetmez. Özel sektörün ve idarecilerin de düşüncelerinin modernleştirilmesi, çalışmaları başarıya götürebilir. Büyük fedakarlıklar yükledikten sonra, Türk ekonomisinin güçlenmesi beklenebilir. Bunlar kısa zamanda olmaz. Vakit ister. Sıkı çalışma ister. Bu bir alarm zilidir. Sizin kapalı ve suni bir ekonomik rejimden, açık bir rejime geçmenizi istiyoruz» demiştir.

Kendilerine 22 yıllık dokunulmazlık sağlayan bizim işbirlikçi büyük kapitalistler, Türkiye'de kendileri dışında ve ancak 12 yıllık muafiyet tamamlan sanayilerin çökeceğini, «makine yapan makineler» sanayisinin hiç kurulamayacağını ve Türkiye'nin hiçbir zaman ekonomik bağımsızlığa kavuşamayacağını asla dikkate almamaktadırlar. Sadece kendi çıkarlarını düşünmüşlerdir ki, Ertuğrul Soysal yine şöyle konuşabilmektedir: «Biz rekabet edenimiz laflarını mübalağalı görüyoruz.

Tam rekabete kadar önümüzde 22 yıl daha olacaktır. Eğer bugünkü teknoloji altında 40 sene bir sanayinin gelişmesi için yeterli süre değilse, o zaman ben bir sanayici olarak müstebhlik yanına geçirim. Müstebhlik, ithal ikamesine dayanan sanayinin istismarına daha fazla bırakmam. Batı isterse 200 senede sanayileşmiş olsun, 17. ve 18. asrın 200 senesi, bugün 20 seneye bedeldir. 40 yıl sonra Türk sanayii ya ayakta kahr, yada kalamaz ise, dışarının malı gelir, hepimiz sanayilerimizi kapatırız.»

Görüldüğü gibi, büyük sanayicilerimizin temsilcisinde, vatan ve halkın yüksek menfa-

atlerini düşünmekten eser yoktur. Hesaplarını tamamen kendi hasis çıkarlarına göre yapmışlardır. Yabancı sermaye ile entegre olunca kendilerinin ayaakta olmalarına inanmaktadırlar. Ama ayakta kalamazlar. Sa da ne gam? Fabrikalarının kapılarını kilit vuracaklardır. Nasıl olsa kendilerine Avrupa sanayii mutlu yaşantılarını sürdürececek bir imkan sağlayacaklardır.

İdam fermanı

Büyük kapitalistler dışındaki küçük sanayicilerin Ortak Pazar karşısında ne düşündükleri de, Sanayi Odası Meclisi Başkanı için hiç önemli değildir. Bu konuda sorulan bir soruya da Ertuğrul Soysal şu cevabı vermektedir: «Benim ifadem, ufak nüfuslarla, İstanbul Sanayi Odası'nın resmi görüşüne yakındır. Ama firma be firma bir anket yapıp da, sanayicilerin görüşleri sorulursa, büyük bir ihtimalle birçok sanayicimizin Ortak Pazar'ı reddedecekleri ortadadır. Fakat, Ege, Ankara, İstanbul Sanayi Odası yöneticileri fikir olarak, Batı'ya yönelmenin ve Ortak Pazar'la entegre olmanın lehindedirler.»

Evet, büyük sanayiciler, sayıları az da olsa, Anadolu burjuvazisinin çıkarlarını ayaklar altına alarak, büyük çoğunluğun görüşlerini hiçe sayarak «Ortak Pazar» demektedir, başka bir şey dememektedirler.

İşbirlikçi kapitalistler böyle yeşil ışık yaktıktan sonra, Öteden beri Ortak Pazar'ın sözcülüğünü yapan işbirlikçi büyük bürokratlar da hükümeti Ortak Pazar'a girmeye kolaylıkla razı etmişlerdir.

Nihai kararın alındığı Yüksek Planlama Kurulu'nda uzmanlar, başta Müsteşar Korkut Özal olmak üzere Ortak Pazar'a girmesine karşı çıkmışlar, «Kotaların kaldırılarak liberasyona gi-

AYBAR'ın genel başkanlıktan istifa etmesinden sonra Türkiye İşçi Partisi bünyesinde ilgi çekici ve umut verici gelişmeler görülmektedir.

Geçen sayımızda «Aybarsız Aybar Yönetimi» kurulduğunu belirttikten sonra, «Yeni Genel Başkan Mehmet Ali Aslan'ın, bütün menfi tahminlere rağmen, genç yaşta yüklendiği büyük sorumluluğun farkına vararak, Aybar vesayetinden kendisini kurtarması ve TIP'i gerçekten sosyalist kınılığe kavuşturacak çalışmalara imkan hazırlaması da bir ihtimaldir» demiştik.

Yeni genel başkanın, geçtiğimiz hafta yaptığı konuşmalar ve aldığı bazı kararlar, bu ihtimali kuvvetlendirici istikamette olmuştur.

Aslan, TIP Çankaya İlçe Kongresi'nde yaptığı konuşmada, hemen hemen tüm sosyalistlerin benimzedikleri görüşleri dile getirerek şöyle demiştir:

«Sosyalist mücadelede başarı, ancak sosyalist örgütlenmektir. Seçimler ve parlamento ise, bir sosyalist örgütün asla ihmal edemeyeceği etkili araçlardır. Sosyalist teoriye önem vermeyen bir örgütlenme anlayışı, emekçi halkın iktidarını sağlamak yolunda etkili olamaz. Ve ayrıca, sadece teorik tartışmaların, yani eylemden kopuk, eyleme yönelmeyen teorik tartışmaların da sosyalist hareketin başarısına katkısı yoktur.

«Gençlerin tam bağımsız, her türlü baskı ve sömürden uzak, sosyalist bir Türkiye özlemleri, bizim ana hedefimizdir. Bu soygun ve sömürü düzenini değiştirme çabaları, yine bizim gerçekleşmesi için mücadele ettiğimiz temel amacımızdır. Gençlerin isteklerini hakkı bulmamız bir yana, parti olarak bu istekleri gerçekleştirmeye mücadelesinin içindeyiz.

«Biz pasifizme karşıyız. Bütün emekçi sınıf ve tabakaların ve gençliğin, düzeni değiştirmek için tüm demokratik hakları, gösteriler, mitingler, yürüyüşler gibi anayasal hakları en etkili bir şekilde kullanmalarını istiyoruz. Gençliğin aktivitesinin daha da geliştirilmesini istiyoruz.

«İlerici gençlik ve ilerici aydınlar, partimizin vazgeçilmez unsurlarıdır. Partimizdeki emekçilerle aydınlar, ancak birlik ve beraberlik içinde çalışmayla sosyalist iktidara giden yolda güçlü adımlar atılacağına bilincindedirler. Ayrıca, bölücü davranışları etkisiz bırakacak bir dayanışma içindedirler.

«Partimizin dışında bulunan anti-Amerikan ve devrimci aydınların ise Amerikan emperyalizmine ve onun yerli işbirlikçilerine karşı olan tutumlarını sempati ile karşılıyoruz.

«Sosyalist iktidarın gerçekleşmesi, güçlü, sağlam bir örgütlenmeye bağlıdır. Sosyalist öğretiyi rehber edinen, üyelerini sosyalist eğriye uygun eğiten, bilinci, cesur, fedakar, bilgili ve akıllı militanlar yetiştiren bir sosyalist örgüte bağlıdır. Örgüt olmadan, düzensiz ve disiplinden yoksun hareketlerle sömürü düzenini değiştirmek iddiaları ciddi olmaktan uzaktır. Örgütün daha güçlü olması için, üyelerini eğitmek zorunluluğu vardır. Sosyalist eğri hem okumakla - özellikle sosyalizmin temel bilim kitaplarını okumakla -, hem de işçi, köylü kitleleriyle omuz omuza sosyalizm için mücadele etmekte öğrenilir. Ve sağlam bir temele oturtulur. Asıl mesele, kitaplardaki teorik bilgileri, somut meselelere yönelmiş eylem içinde emekçi halkımızın bilinçlenmesini ve örgütlenmesini hızlandırıcı bir şekilde kullanmaktır.

«Bugün içinde bulunduğumuz durumda, her sosyaliste sorumluluğunu hatırla-

tırım. Partimizin daha etkin bir güç haline gelebilmesi, gelişmesi, kaybedilen mesafenin süratle kazanılması, ancak ve ancak kişisel kurgunlukları ve dargınlıkları bir yana bırakarak, birlik ve beraberlik içinde safları sıkılaştırmakla mümkündür.»

Aslan'ın konuşmalarını teorik bakımdan şüphesiz her sosyalistin yüzde yüz onaylaması mümkün değildir. Zira, özellikle stratejik ve taktik sorunlar üzerinde sosyalistler arasında tartışmalar sürüp gitmektedir. Fakat bunun bir disiplin içerisinde ve bilimsel şekilde yapılması, ancak partinin toparlayıcı ve demokratik bir tutum takınması sayesinde mümkün olabilir. Aybar bundan ısrarla kaçmıştır. Kaçtığı içindir ki, artık tüm bilinci parti ileri tarafından reddedilmektedir. Aslan'ın konuşmaları bu bakımdan umut vericidir.

Yeni genel başkan, partinin daha etkin bir güç haline gelebilmesi için kişisel kurgunlukları ve dargınlıkları bir yana bırakma iradesini öncelikle kendisinde göstermiş. Örneğin bir süreden beri kaos içinde bulunan Ankara İlinde, il başkanlığına Aren grubuna mensup Minnetullah Haydaroglu'nu getirmiştir. Şahıs seçiminde i. sabet olup olmadığı tartışılabilir, daha genç ve dinamik bir partinin bu göreve getirilmesinin daha uygun olacağı düşünülebilir. Bununla beraber, Aslan'ın muhalefete mensup bir partiyi önemli bir göreve getirmesi, o grubun da bu teklife itiraz etmemesi, gerçekten iyi bir başlangıçtır.

Aslan, ayrıca, çalışmalarını genel merkez çerçevesinde kısıtlamayıp, Ankara'da ve İstanbul'da çeşitli bilimadamlarıyla, uzmanlarla, sempatanlarla temas kurmuş, partinin birlik ve beraberliğe kavuşması yolunda neler yapılabileceğini araştırmaya başlamıştır.

Ancak bütün bu olumlu gelişmelere rağmen, geçen sayımızda ısrarla belirttiğimiz ihtimal hâlâ endişe verici bir tehlike olarak durmaktadır: Bugüne kadar Aybar'la beraberliği mahum olan merkez yürütme yada genel yönetim kurulu üyeleri, bu iyi niyetli çalışmalarını çelmelemesi yada Aslan'ın bu iyi niyetli çalışmalarının önümüzdeki büyük kongrede Aybar'ı tekrar iş başına getirmek üzere istismar edilemesi... Bu bakımdan Aslan, olumlu atılımlarında son derece dikkatli davranmalı, Aybar oportünizminin partiyi ele geçirmesine açık seçik karşı olduğunu ortaya koymalıdır. Ancak bu takdirde ki, sosyalistlerin geniş desteğini bulacaktır.

Partinin bu kritik döneminde partililere de düşen büyük görevler vardır. İlçe ve il kongreleri, sosyalistleri işbaşına getirecek biçimde yapılmalıdır. Nitekim İstanbul'da şimdiye kadar yapılan ilçe kongrelerinde ne Aybarcı oportünistler, ne de küçük burjuva kuyrukçuları etkin olamamıştır.

Ankara'da yapılan Çankaya İlçe Kongresi'nde ise, demokratik devrimciler, hiçbir şekilde tasvip edilmeyecek bir yuktuklukla toplantıya sabote etmişlerdir. Bununla da yetinmemiş, genel merkez tarafından Ankara İl Başkanlığı'na getirilen Minnetullah Haydaroglu'nun başkanlığını tanımamışlar, il merkezini basmışlardır. Demokratik devrimciler, bu tutumlarıyla, partiyi sosyalist çizgiye oturtmak, ona devrimci bir nitelik kazandırmak değil, aksine, partiyi parçalamak durumundadırlar. Aybar oportünizminin kesin yenilgiye uğratılması gereken bir dönemde, sosyalist güçleri parçalamak suretiyle Aybar'ın ekmeğine yağ sürmekte, Aybar'a hizmet etmektedirler. Bu tutum, aynı zamanda, partiyi kesin zaafa uğratarak egemen sınıfların ve emperyalizmin çıkarlarına hizmet etmektedir.

dilmesi, Ortak Pazar mallarına yüzde 60 gümrük indirimi uygulanması, yatırım malları ile yarınamul maddelere sekiz yıl sonra hiç gümrük uygulanmaması gibi şartları olumsuz karşılamışlardır. DPT yetkilileri, bütün tutuculuklarına rağmen, bu şartların yeni gelişmekte olan Türk sanayii için idam fermanı olacağını öne sürmüşlerdir.

Ama yukarıda sözünü ettiğimiz «üç silahşörlere» de desteğiyle, Dışişleri Bakanlığı yetkilisi, konuyu siyasi bakımdan ele almış. Türkiye'nin Avrupa 1. çindeki çıkarları yönünden Aralık'ta yeni döneme başlamasının kaçınılmaz olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine Başbakan Demirel kendisini tarihi sorumluluk altına sokan karara «evet» demiş, entegrasyonun baş tez-

gahçısı Ortak Pazar nezdindeki Büyükelçi Ziya Müezzinoğlu'na son görüşmeler için derhal Brüksel'e hareket etmesi bildirilmiştir. Dışişleri Bakanı Çağlayangil de, Aralık'ın ilk haftasında Brüksel'e giderek büyük bir ihtimalle Türkiye halkının idam fermanını imzalayacak, böylece Türkiye'de sömürgeleşme dönemi resmen başlamış olacaktır.

TALANCILAR, TİP'Lİ ENCÜMEN ÜYESİNİ DÖVDÜRDÜLER

GEÇEN yıl yapılan belediye seçimleri sonunda işçi temsilcilerinin meclislere girmesinden bu yana, talancılarla TİP'li üyeler arasında devamlı çatışmalar meydana gelmektedir. Eski metodlarla «hal tutan parmağını yalar» prensibini uygulamak isteyen talancılar, karşılarına çıkan TİP'li üyelere devamlı olarak saldırımlar yapıyorlar. Bu saldırının en önemli sebebi, TİP'li üyelerin devamlı olarak ihale oyunları ve arsa spekülasyonlarını engellemek istemeleridir. Birçok yerde talanca çekmeğe, adam dövmeğe

kadar varan bu saldırıların sonuncusu Alibeyköyünde olmuştur. Alibeyköyünün TİP'li Belediye Daimi Encümeni üyesi Hikmet Denli, aralarında başkan vekili Musa Erda'nın da bulunduğu bazı kişiler tarafından dövülmüştür.

Denli'nin dayak yemesine, iki ay kadar önce seçildiği daimi encümen üyeliğinde devamlı olarak talancılara karşı çıkması sebep olmuştur. Encümene seçildiğinden bu yana diğer üyeler tarafından yola (!) getirilmeğe çalışılan TİP'li üye devamlı olarak muhalefet gerhi kullanmamakla kalmamış, bunun bir sonucu olarak bu olayın geçtiği Alibeyköyü Belediye Encümesinde alınan bazı kararların bilinmesi, konuya açıklık getirmesi bakımından önemlidir.

387 bin liraya ihale edilmiş olan Alibeyköy mezbaha köprüsüne çeşitli arttırmalarla 580 bin lira olarak ödenmiştir. 100 bin liraya ihale olunan terminal binası için kanuni olarak yüzde yirmi artırımla 120 bin lira ödenmiştir. Fakat daha sonra 29 bin lira daha ödemek isteyen üyeler, bu konuyu yeniden encümene getirerek kanunsuz karar almak istemişlerdir. Denli almak istenen bu karara karşı çıkmıştır. Sevinç Sokağı ihalesinde ise mutemet yatırılması gerekli olan 6180 lirayı müteahhitlerin bir kısmına eksik bildirmiş, eksiltmede daha düşük fiyat veren bu müteahhitler ihale dışı bırakılmıştır. İhalede para yerine çekle iş görüp kazanan müteahhitin çekinin karşılığı ise aranmamıştır.

İşçilerin direniş hareketleri gelişiyor

Grev - İokavt kanunun aksaklıklarından doğan uygulamaya karşı işçiler, direniş hareketlerini geliştirmektedirler. Devrimci sendikalar, işçilerin haklarını almadan toplu sözleşme imzalamazken, sarı sendikalar da, işçilerinin ve devrimci sendikaların devamlı baskıları karşısında grev yapmak zorunda kalmaktadırlar. Geçen hafta içerisinde EAS fabrikasında Petrol İş Sen-

dikası greve gitmiştir. Hisar Döküm Fabrikasında ise, sendika seçme özgürlüğü isteyen işçiler, Maden İş Sendikasına geçmek için direnişe geçmişlerdir. Öte yandan Ege Sanayii'nde direnmekte olan işçiler geçen hafta işbaşı yapmışlardır. Resimde, sömürüye karşı mücadele açan EAS aklü Fabrikası işçileri görülmektedir.

TİP'Lİ HİKMET DENLİ
— Yolsuzluğa karşı savaş —

Ayrıca bu ve benzeri yolsuzluklardan dolayı Kaza muhakat komisyonu 11.9.1969 tarih 13 sayılı gizli belgesiyle Alibeyköy Encümeni'nde yapılan yolsuzlukla ilgili olarak karar almıştır. Böylece, kaymakam başkanlığındaki komisyon tarafından da kanunsuzluk olduğu kabul edilmiştir. Buna göre encümenin sekiz kanunsuz davranışının hesabını mahkeme önünde vermesi de kararlaştırılmıştır.

Bu sekiz komudan bazıları şunlardır: Usulsüz olarak belediye kasasında para bulundurmamak. İşçi bordrolarında eksik ödeme yaparak parayı keyfi kullanmak. Alınmamış encümen kararlarını alınmış gibi yazıp deftere yapıştırmak. 2490 sayılı kanuna (eksiltme, arttırma ve kıralarla ilgili) aykırı davranmak. Keşfe uymayan kanalizasyon, elektrik v.b. yapımı kabul etmek.

Bu şekilde bir talan ağı kurulan encümende bu yolsuz karar-

lara karşı çıkan Hikmet Denli'nin dayak yemesiyle sonuçlanan olay ise şöyle olmuştur: Cumartesi günü bir masa alma meselesini takip için Belediye binasına gelen Denli, kapıcı Sadık tarafından ısrarla eski karakol binasına götürülmek istenmiştir. Eski karakol binasına götürülen TİP Encümen üyesi, buradan çıkarken Belediye resit vekili ve arkadaşlarının hücumuna uğramıştır. Bitkin düşüncüye kadar dövülen Denli, çeşitli yaralar almıştır.

Olaydan sonra hükümet doktoruna müracaat eden Hikmet Denli, aldığı raporla ve şahitleriyle birlikte savcılığa müracaat etmiştir. Ayrıca sah günü katılmak istediği encümen toplantısına sokulmayan Denli'ye, kanunsuz olarak, encümenden çıkartıldığı bildirilmiştir. Kaymakamlık ve valiliğe hakkı olduğunu kabu ettiren TİP'li üye, halkın verdiği seçime hakkının engellenmesi karşısında, gerekirse Damga'ya başvuracağı karar vermiştir.

Müteahhitlerle savaşan genç hâlâ tutuklu!

19/9/1969 tarihinde Karhova'da yapılmak istenen mitingün Kaymakam Şeref Artar tarafından engellenmesini protesto amacıyla Mustafa Kemal anıtına beş pankart koyan, doğulu genç aydın Mehmet Arslan, o günden bu yana tutuklu bulunmaktadır.

171. maddenin 21/2 maddesi, ne aykırı hareket ettiği iddiasıyla asliye ceza hakimî Kamâl A. car tarafından tutuklanan Arslan'ın tutuklanmasına sebep olan pankartlarda şunlar yazılmıyordu: «Barakalarımız yapılmadı, evlerimiz bize mezar olursa sorumlusu hükümettir», «Onlar tok, bizler aç artık buna izin yok», «Hükümetler Anayasamın 12 - 20 - 22 - 31 - 37 - 38 - 41 - 42 - 43 - 49 ve 50. maddelerine göre suç işliyor», «Boğazda sefa, doğuda cefa», «Anayasa madde 28: Herkes önceden izin almadan silahsız ve saldırısız gösteri yürüyüşü yapabilir.»

Arslan, 1966 depreminin 8. zellinde müteahhitleri kaftandır. İddiasının ortaya atıldığı doğu mitinglerin öncülerindedir. Ve uzun bir süreden beri sürdürülen mitinglerin düzenlenmesinde çalışmıştır. Tutuklanan genç devrimcinin muhakemesiyle doğulu avukatların yeterli gibi ilgilenmemeleri, doğulu gençler arasında üzüntü ile karşılanmaktadır.

Karamsarlık Yakışmaz Bize

Karamsarlık yakışmaz bize. Türkiye Sosyalistleri, tarihlerinin çok karanlık günlerinde nice dar geçitlere itilmiş, ihanetin çukurlarına düşenlerin yanında, burunlarının ucuna kadar gelen ölümle matrak geçmesini bilenleri görmüşlerdir.

Sagır bir toplumda, sesin yankılanmadığı, çağrının, korkak ve kuşku gözlerle karşılandığı dönemde karamsarlığın üstesinden bir Nazım Hikmet mısrası okur gibi güç ve kolay gelmiştir.

Karamsarlık haber vermeden, bir eşkiya kolu gibi pusuya düşürür insanı. Aykırı güçlerin, toplum savaşçısının yanında yöresinde kurduğu tuzaklar da öyledir. Ortak çalışma bilincine ters düşerek burununu doğrusuna gidenler yakalandığı tuzakta, artık durumlarının farkında bile olmadan ortak çalışanlara geçer silahtır.

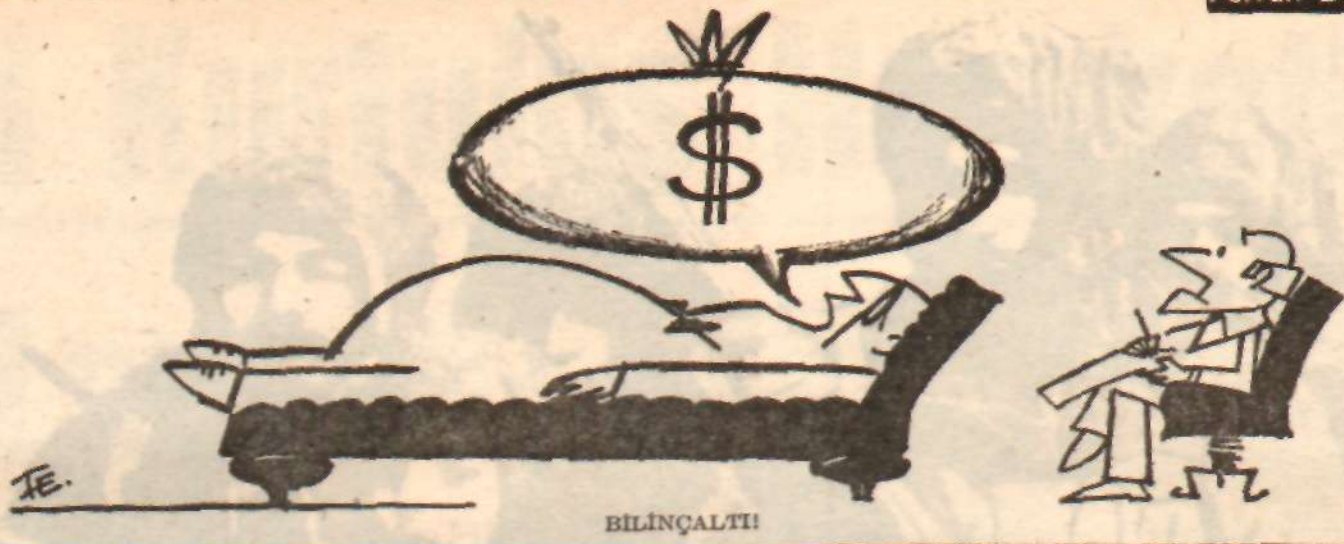
Evet, geçici bir dönem yalnızlığa doğruyuz; sakat doğmuş çocuğumuzun büyüme yaşında az gelişmişliği meydana çıktıkça, karşımıza geçip: «Biz demedik mi», diyen küçük burjuva züppelerinin içindeyiz. Evet, hemen gerçekleşmesini istediğimiz durumların, henüz gerçekleşme koşulları taşınmadığını geç fark etmişiz. Toplumu değiştirme savaşının pek ilkel bir aşamasında herhangi bir ilde, belediye meclisi listesine zar zor aday yaptığımız herhangi bir arkadaşın eğitilmesinin kurulları eleştirmekle sınırlanmayacağını görmüşüz. Resit Güçtüran'ın Antep'te «kayıtlı» bir adamın kurşunu ile öldürüldüğünü, Çankaya İlçe kongresinde sandalyaların konuşulduğunu okumuşuz. Üstelik güvendiğimiz dağlara kar yağdığını görmüşüz. Nasıl olsa birgün kirlenmiş bir gömlek gibi bizi sırtlarından çıkarıp atacak olan genç

kuşakları rakı sofralarında allak bulak ederek saçsarak sosyalizme yuvarlamış. Okumayı küçük burjuva, okumamış öncü sayarak, eli nasırına bakmaktan, kafasını nasırını göremez olmuş gözlerimiz.

Ama karamsarlık yakışmaz bize. Çünkü toparlanmak için, ilçitmiş genellik kazanmış artık. Sözlerini yazılarımıza siyah harflerle dizdirmekten övünç duyduğumuz toplum savaşçılarının sadece adlarını söyleme biçimliliği ve ukalalığı modasını yitirmiş, Türkiye'yi öğrenme gereksinmesi kafamıza dank etmiştir. Bilimsel yöntemin kılavuzluğunda ülkemize görerek bakma gereksinmesi, sakat doğmuş çocuğumuzun koltuk değneklerini parçalasa bile, iyimserliğimizle bir avuntu olmadığımız gösterectir.

Bu zaman kazanılmıştır.

Şükran KURDAKUL

BİLİNÇALTI

FETİŞİZM, SOSYALİZM ve KEÇİLER

Sencer DİVİTÇİOĞLU

ANT'ta yayımladığım bir makalem(1) Ankara'dan arkadaşlarım A. Sönmez'in yazılı,(2) K. Somer ile T. Timur'un şifahi eleştirilerine yolaçtı. Dokundukları bazı hususları tavrız mahiyetinde açıklamak görevimdir.

A. Sönmez'in yapıcı eleştirilerine ilke olarak katıldığımı söyleyeyim. Bununla birlikte aşağıdaki iki nokta üstünde dikkatle durmamızın faydalı olacağına inanıyorum.

Arkadaşımın, Türk ekonomisinde yabancılaşma olayının meta fetişizmi seviyesinde oluştuğu, giderek bu fetişizmin yaygın ve hakim olduğu (özellikle 1950'lerde) önerisini şüphe ile karşıyorum.

Meta üretiminin yer aldığı, üretimin mübadeleye yöneldiği her toplumda (burjuva ve burjuva - önceki) meta fetişizmi söz konusu olmakla beraber,

«... (söylediklerimin hepsi) maddi çıkarların hakim olduğu zamanımız için doğrusa da, katolikliğin hakim olduğu Orta - Çağ ile siyasetin hakim olduğu Atina ve Roma için doğru değildir... Ancak iktisadi şartlar orada katolikliğin, burada da siyasetin asli bir rol oynadığını açıklayabilir.»(3)

Bu demektir ki özgül nesnel şartları bünyesinde toplayan bir ekonomide meta üretimine, yani mübadele değeri için üretime geçildiği vakit bile, fetişizmin kayarak başka yabancılaşma seviye ve kertelelerinde oluşması mümkündür. Eğer Türk ekonomisi az gelişmişlik karakteri gösteriyor, sermaye yabancılaşması yaygınlaşmıyor ve tarımsal kesimde yaratılan toplam ürünün ortalama olarak sadece %33,8'i flatlamyorsa, fetişizmin, tarihten tevarüs edilen üst - yapı kurumlarının etkisi ile de, din, gelenek ve hatta devlet kurtelerinde tezahür edeceği beklenebilir.

Gündümüzün Türk toplumunu anlamak için meseleye bu mercekte bakılmasının lüzumuna inanıyorum. Tabiatıyla bu tarz bir çalışma, paralelinde, üretim güçlerinin gelişmesinin, yani maddi iktisadi hayatın, ayrıntılı bir tahlilini de gerektirir ve hatta üst - yapı tahlillerine öncelliği vardır. Zira, oldukça hızlı bir tempo ile kapitalist üretim tarzına girmiş olan Türk ekonomisi, sermaye kullanımını yoğunlaştırdığı sürece, emek - gücünün fetiş karakteri sağlamlaşacak ve dolayısı ile başka seviye ve kertelelerde tezahür eden fetişizm meta fetişizmine yönelecektir (yönelmeye başlamıştır).

Fakat bu değişme sürecini gereğince biliyor muyuz? Ben meseleyi ortaya atmaya çalıştım, çözümünü hepimizi ilgilendirir.

A. Sönmez'in, mukaddesatçılık hakkında yaptığım yorumun eleştirisine gelince: Benim yada onun yaptığı yorumların farklı olması meselenin önemini değiştirmez. Engels'in J. Block'a yazdığı bir mektup-tan şu parçayı birlikte okuyalım:

«... İktisadi durum temeldir. Fakat üst - yapının çeşitli unsurlarını - sınıf mücadelesinin siyasi çekişmeleri ile bunların vargıları, kazanılan bir kavga-dan sonra konulan anayasa, ve hatta mübahatlerin zihinlerinde yaptıkları kavga hakkında düşünceler, siyasi, kanunî, dini fikirler ve bunların doğma olmak istidadi gösteren gelişmesi- tarihi çatışma-nın seyri üstünde etkilerini gösterir ve bazı hallerde etkin rol oynarlar. Fakat sonsuz olaylar içinde, iktisadi hareket kendisini eninde - sonunda kabul ettirir.»(4)

Bu ibarenin teorik yorumu apaçiktır: Toplumda-ki üretim güçlerinin (maddi temel) nicel ve nitel seviyesi ile cari üretim (mülkiyet) ilişkileri o toplumun üretim tarzını belirler. Her üretim tarzı kendi alt - yapısı ile uyuşan üst - yapı kurumlarını (din, zihniyet, siyaset, hukuk, estetik) doğurur. Üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki diyalektik bağını gibi, alt - yapı ile üst - yapı arasında diyalektik bağın-tılar, mevcuttur. Bu durumda, üretim güçleri ve alt - yapı gibi bağımsız değişkenler etkilerini ancak tah-ditler altında ıcrâ edebilirler. Böyle olunca, alt-yapı ile üst - yapı kurumları arasındaki diyalektik ilişkiler, herhangi bir dönemde, tali çelişkiler kategorisine dahil edilebilecek olan çeşitli toplumsal çelişkilerin ortaya çıkmasına sebep olabilir. Mesela, dini görüş-lerin gelişen maddi hayat karşısındaki davranışları gibi. Tabiatıyla, toplumdaki maddi güçler son kertede belirleyicidir, fakat toplum matrisi içinde belirli bir döneme has tali çelişkiler, o toplumu o anda üstün -

belirleme niteliğindedir. Tali çelişkileri nazarı itibara almadan, iktisadın son kertede belirleyiciliğine bel-bağıyarak, sömüren ve sömürülen sınıflar arasındaki asli zıddıkların hemen ortaya çıkacağını sanmak ha-tahdır. Zincirin kırılması «zincirin zayıf halkası»nı yakalamakla kabildir. Toplumda o andaki tali çelişkiler, asli zıddıkların bir türavidir ve bundan dolayı da, sınıf çatışmasının parçasıdır, ondan ayrılamaz.

Sanırım ki, bu teorik çerçeve mukaddesatçılık hareketinin değerlendirilmesine bir nebze yardım edebilir. Mukaddesatçılar Türk toplumunda üst - yapıda meydana çıkan «batıcı - laik» ve «Türk - müslüman» çelişkilerinden yararlanmayı bilmektedirler. (Hangi ni-yette kullanırsa kullanırsa). Böyle bir çelişkinin mevcudiyetine inandığım içindir ki, mukaddesatçılık hareketini yorumlamaya çalıştım. Bu hareket hak-kında ya benim yada A. Sönmez'in yorumlarından birinin geçerliliği meselenin özünü değiştirmez. Ö-nemli olan konu, üst - yapıdan gelen tali çelişkilerin belirli bir anda o toplumu üstün - belirledir. Eğer bu durum, sınıflararası asli zıddıkların belirlenmesine yolaçabilecek güfte ise, bunu sosyalist mücadelenin dışında tutmak için herhangi bir sebep yoktur. Biz-lerin görevi, bu üst - yapı çelişkilerinin sınıf zıddık-ları ile yakınlığının derecesini gösterebilmektir.

K. SOMER ve T. Timur arkadaşlarıma şifahi eleştirilerine gelince:

Hergeyden önce sosyalizme geçiş teorisi ile sosy-alist teorinin temeli olan marxist öğretiden ne an-ladığımı kısaca açıklamaya çalışayım. Marxist öğ-retili iki ayrı, fakat birlikte işleyen disiplinler kurul-muştur: Tarihi maddecilik ve maddeci diyalektik. Tarihi maddecilik farklı üretim tarzlarının işleyişlerini, evrimlerini ve evrilmeye süreçleri içinde geçiş döbe-mlemlerinin özgüllüklerini inceleyen tarih bilimidir. Mad-deci diyalektik ise düşünce sürecinin bünyesini ve işleyişini gösteren ve ona rehberlik eden bir felsefe-dir, marxist felsefe diye de adlandırılır. Söylemeye lüzum yoktur ki, marxist felsefe tarih bilimine ışık tutar, sistemleşmesine yardım eder.

Dikkat edilirse yukarıda söz konusu ettiğim, sosyalizme geçiş teorisi ile sosyalist teoriye temel olan marxist öğretiler, yoksa sosyalizme geçiş teo-risi ile sosyalist teorinin kendisi değil. Bundan do-layı yazımda,

«... kurulacak olan bu (Türk) sosyalizmi herhalde Batı Hristiyan kültürünün bir ürünü olan terçü-me ve telif eserlerin bize sunduğu bir sosyalizm değil, fakat tarihi süreç içinde şekillenecek ve çı-kış noktaları ile gelişme kanunlarını Türk toplu-munda bulacak bir sosyalizmdir.»(5)

demekle inkar ve reddettiğim Marx'ist öğreti değil, fakat bize şimdiye kadar sunulan batı - hi-ristiyan tipi kalıplaşmış bir sosyalizme geçiş teo-risi ile sosyalist teori olduğu anlaşılır.

Açıklayayım: Bildiğim kadari ile bilimsel sosya-lizmi kuranlar; Marx ve Engels, eserlerinin hiç bir yerinde (çok kısa ve odak noktasını gösteren cümle ve paragraflar hariç), tarihin gelişme kanunlarına göre kurulması kaçınılmaz olan sosyalist üretim tar-zı hakkında, ne bir sosyalizme geçiş teorisi (mesela proletarya diktatörlüğü), ne de sosyalist bir teori vermeye yetenmişlerdir. Yetenmemişlerdir diyorum, zira kurdıkları marxist öğretiyi henüz yaşamayan bir sistemin teorisini yapmaya müsaait olmayacak kadar gerçekçidir. Marx ve Engels'in toplumsal bilimleri getirdikleri reddedilemez katkı, tarih biliminin ve marxist felsefenin cerhedilmez doğruluğudur. Bu bi-lim ve felsefe, bize değişik toplumların evrim süreçle-rini, geçirmekle zorunlu oldukları evreleri ve her evre içinde daha ileri bir üretim tarzına geçiş zeminini hazırlayan alt ve üst - yapı güçlerinin tahlilini ver-mekte ve böylece sosyalist üretim tarzına doğru olan tarihi yürüyüşte doğru tahminlerin ve öngörülerin yapılmasına yaramaktadır. Türk toplumunun da, şu yada bu üretim tarzından gelmiş olsun (tartışmalar kabak tadı vermeye başla), halihazır üretim tarzı kapitalist üretim tarzı ile pek benzerlik gösterdiğin-den, bu toplumun da zaman faktörü belirtilmeden, sosyalist üretim tarzına geçeceği muhakkaktır.

Marxist öğretiye göre Türk toplumunun sosyalist

üretim tarzına geçeceği ne kadar doğru ise, yine eni öğretiyi göre bu toplumun belirli bir sosyalizme ge-çiş teorisi ile yine belirli bir sosyalist teori gerçevesin-ge kalıplaşması gerektiği iddiası da o kadar yanlıştır. Çünkü her toplum kendi sosyalist sistemini yaşadığı sürece üretim güçlerinin seviyesine, bunların buyuma nadierine, toplumdaki sınıfsal ve toplumsal inkıla-rine, geçmişte koklesan üretim örgütlerine ve yine geçmişten tevarüs ettikleri üst - yapı kurumlarına göre kurmak mecburiyetindedir. Her toplumun içsel ve dışsal nesnel şartları o toplumun sosyalizme ge-çiş yolunu ve uygulayacağı sosyalist sistemi hazır-lar.(6) Nitekim, yirminci yüzyılda mübahade ettiğ-i-miz sosyalizm deneyleri bize değişik sosyalist öke-lerin herbirinin ayrı yoldan sosyalist üretim tarzına geçtiklerini ve ayrı bir sosyalist teori benimsedikle-rini göstermektedir. Bu iddaiya a posteriori kanılla-mak kolaydır. Rus toplumu sosyalist sisteme marxist - lenninst proletarya diktatörlüğü teorisi ile geçerken, Çin toplumu, marxist - maocist, halk cephesi teorisi ne geçmiştir. Sosyalist itusya, gelişmeyeen üretim semalarında üretim kesimine öncenk verirken, sosyalist Çin yoganım kesime ağırlık vermiştir.

Çok şukur olumsal sosyalizmi kurarken ne Marx ne de jense her toplum için geçerli bir Sosy-alizmin kutsal kitabını vermekten kaçınılmışlardır. Onlara göre Antik, Asya, derebeylik (feodalite) ve kapitalist üretim tarzlarının tarih bilimi ve marxist felsefe ışığı altında araştırılması, görmedikleri fakat munakkas surette kurulacağını inandıkları sosyalist sistemin geçiş teorisine ve sosyalist teoriye rehberlik edecektir. Bu teorilerin ancak onların öğretilerinin özüne sadık kânnarak kurulması gerektiği açıktır, yani marxist öğretinin odak noktaları olan değer, art-ık - değer ve ulayısı ile sınıf mücadelesi ile «piya-sanın keşmekeşi» (dolayısı ile bunun karşıtı olan planlama) tanımı sosyalizme geçiş ve sosyalist teo-rilerin temeli teşkil edecektir. Fakat ne var ki, her toplum çıkış noktalarına ve sosyalist güçlerinin geliş-me sürecine göre kendi sosyalizmine geçiş kanunla-rını ve sosyalist sistemin teorisini yaratmaya mec-burdur. Bundan dolayı, henüz sosyalizme geçiş belir-tillerinin pek kuvvetli olmadığı Türk toplumuna su-nulan batı (ve de doğu) sosyalizminden aktarılmak istenilen bütün reçeteler sakattır. Bunda yanlış anlaşılma-ya önyak olmamak için şunu ekleyelim ki, marxist öğretinin odak noktalarından ayrılmadıkla-rı için bu teoriler kendi içlerinde fevkalade tutarlı ve geçerli olup, kendilerinden sonsuz dersler alınabi-lir: Sosyalizmi kurarken Rusya'nın kapitalist dün-yanın en zayıf noktasını teşkil ettiği, Çin'in de filen emperyalizmin işgali altında bulunduğu gibi...

ANKARA'daki sosyalist arkadaşlarıma tavrız maksadıyla verdığım bu cevabı bitirirken, Aydınık'ta C. Çandar'ın(7) acayip tarzda kaleme aldığı eleştirisine de değinmek istiyorum.

Ankara tiftik keçisini ile de kenelerine göre ta-nımlamaya kalkışıp anatomisine göre tanımlamayı reddetmek mantık dışıdır. Kendilerine tiftik keçisinin anatomisi hakkında bazı namuslu araştırmalar yap-malarını salık veririm.

- (1) «Türk Sosyalizminin Potansiyeli» 14 Ekim 1969
- (2) Emek, 17 Kasım 1969.
- (3) K. Marx, Capital, Foreign Languages Publ-ishing House, Moscow, 1961, p. 82, foot-note.
- (4) Marx - Engels, Selected Correspondence, In-ternational Publishers, New York, p. 475.
- (5) ibid.
- (6) Bu olgu, bazı sosyalist çevrelerde marxist öğretiyi (doktrin) ile sosyalist teorinin karıştırıl-ması sonucu, sosyalist teorinin tek oluşu gibi bir iddiaya sebep olmaktadır. Yine bu olgu, aynı sebeplerle, marxist öğretinin biricikliğ-i-nin inkarına kadar giden görüşlere de yolaç-maktadır. Halihazır kapitalist kurumların veri olarak alınması gerektiği varsayımından ha-reketle «sosyalist teori her toplum için ayrı-dır» derken marxist öğretinin odak noktala-rından ayrılan diğer bu görüş de bizi küçük burjuva sosyalizmine götürür.
- (7) Aydınık, Kasım 1969

EKİM ayının ilk haftasında, Kazakistan'ın başkenti Alma-Ata'da, Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi'nin ve Afrika-Asya Dayanışma Komitesi'nin düzenlediği toplantıda (symposium'da), Lenin'in «millî kurtuluş hareketleri konusunda» ki tezleri ve «üçüncü dünya ülkelerindeki kültürel gelişme ve ideoloji meseleleri» tartışıldı. Bu toplantı bilim bakımından olduğu gibi, politik açıdan da önem taşıyordu.

Lenin'in «millî kurtuluş hareketleri konusundaki tezlerini» ele alan konuşmacılar, çeşitli ülkelerdeki marksizmin anti-kolonialist (sömürgecilğe karşı) ve anti-empyrist (empyristliğe karşı) ve anti-empyrist (empyristliğe karşı) güçlerle millî kurtuluş hareketini destekleyen bütün güçlerle işbirliği yapmaları gerektiğini ileri sürdüler. Ayrıca, millî kurtuluş hareketlerinin, dünya sosyalist hareketinden ayrılmayacağını; bu iki hareket arasında derin ilişkiler bulunduğunu belirttiler. Üçüncü dünya ülkelerinin kültürel meseleleri konusunda yapılan konuşmalarda ise, Lenin'in Asya ve Afrika ülkeleri üzerinde önemle durmuş olduğu belirtildi ve kapitalist - olmayan yol konusunda olduğu gibi başka konularda da ileri sürüldüğü görüşlerin, üçüncü dünya ülkeleri temsilcileri tarafından benimsendiği görüldü. Yine bu komisyonunda, «yabancı yardım», «yenî - sömürgecilik», «üçüncü dünya ülkelerinin sistem tercihleri», «sınıfların tesekkülü», «gelişme halinde bulunan ülkelerdeki ekonominin tek yapısı değil çok yapılı olması», «sermaye birikimi», «millî kadroların yetistirilmesi» gibi konular ele alındı.

Açış gününün en ilgi çekici konuşmasını Profesör Solodovnikov yaptı. Profesör, kapitalizm - öncesi ekonomik yapılardan kurtulmanın ilkelerinin, çeşitli politik, tarihi ve toplumsal şartların sonucu, sosyalizme ulaşmak amacıyla kapitalist - olmayan yolu izlemek durumuyla karşı karşıya kaldıklarını söyledi. Bu ülkelerin gösterdiği büyük çeşitliliğin ve içinde bulundukları somut şartlar arasındaki farkların, marksist inceleme metoduyla ele alınıp araştırılması gerektiğini ileri sürdü. Karşılaşılan çeşitli meselelere verilmesi gereken cevapların, hazırlop bir halde marksizmin içinde bulunmadığını da sözlerine ekledi. Solodovnikov, ayrıca, sınıfları söyledi:

«Millî kurtuluş hareketleri gelişmekte ve yayılmaktadır. Bu hareket, milletlerarası işçi hareketinin müteakik olacaktır. Hareketin ilk safhasında, siyasî hürriyetin ele geçirildiği görülür. Ama siyasî hürriyet, ekonomik hürriyet demek değildir. Millî kurtuluş hareketinin ikinci safhasında, «kapitalizm» yada «sosyalizme» birine yönelmek zorunluğu ortaya çıkar. Başka bir deyişle, kapitalist gelişme yo-

lu yada daha sonra sosyalizme ulaşmak için kapitalist - olmayan gelişme yolundan birini seçmek gereklidir. Asya ve Afrika'da siyasî hürriyetlerini elde etmiş bazı ülkelerin bu iki yoldan birini seçmek konusunda kesin karar veremedikleri ve üçüncü bir grup teşkil ettikleri de görülmektedir. Sovyet Rusya gibi geniş bir ülkede, kapitalizm - öncesi yapılara sahip halkların sosyalizme geçişi, Lenin'in ileri sürdüğü görüşlerin doğruluğunu ortaya koymuştur. Geri kalmış ülkelerin sosyalizme geçebilmesi için teknik şartların yaratılması gereklidir. Bununla birlikte, kapitalist - olmayan yol açısından üstü yapı kurumları da büyük önem taşır. Hatta önce üst-yapıdan başlamak gereklidir. Bununla birlikte, gelişmelerden kaçınarak, her ülkenin somut ve değişik şartlarını gözönünde tutmak zorunludur. İkinci dünya savaşından önce, kapitalizm - öncesi yapılara sahip ülkelerin sosyalizme geçişi deneyi, yani 1. atığı sadece Sovyet Rusya'nın sınırları içinde uygulanmıştı. Aynı pratik bugün, başka ülkelerde de uygulanmaktadır. Afrika ülkelerinde bu durumun görüyoruz. Genç Afrika devletlerinde, üstü yapı önemle ele alınıyor. Dünya sosyalizminin bugünkü durumu içinde, üstü yapının çok önemli bir rol oynayabileceğini ileri sürmek mümkündür. Ne var ki, kapitalist - olmayan yol, karmaşıktır. Sol güçlerin, sağ güçler karşısında her zaman başarı kazanmadığını görüyoruz. Planlama ve millîleştirme güçlüklerle karşılaşmaktadır. Asıl önemli olan nokta, halk kitlelerinin aydınlatılması ve kazanılmasıdır.»

Kazakistan temsilcisi, Lenin'in, Sovyet devriminden sonra, Doğu'yu, kapitalizm karşısında topyekun bir güç olarak gördüğünü, daha önceleri ise kapitalizmi aşamasından geçmenin gerekli olduğunu düşündüğünü ileri sürerek özet olarak şunları söyledi:

«Ama, Lenin, kapitalist - olmayan yola da karşı değildi. Kapitalist - olmayan kalkınma yolu üzerinde yapılan tartışmaların uzun bir tarihi vardır. Marx ve Engels, devrimsel gelişmenin kapitalist ülkelerde gerçekleşeceğini ve bundan sonra, geri kalmış ülkelerin kurtuluşunun da mümkün olacağını ileri sürmüşlerdir. Ama bu, bilimsel bir varsayımıdır. Oysa Lenin, Sovyet Devriminden sonra, çoğunluğu kapitalizm - öncesi niteliği taşıyan sosyal - ekonomik yapıların kökten değiştirilmesi meselesi ile karşılaştı. Başka bir deyişle, Lenin, kapitalist - olmayan gelişme deneyiyle (pratiğiyle) uğraşmak zorunda kaldı. Bundan ötürü, Lenin'in, özellikle bu konuda söyledikleri, bugün önem taşımaktadır. Çünkü aynı pratik, günümüzde, çok daha genişlemiştir (Afrika, v.b.) Sosyalizme yönelen hareket, bu bakımdan, dayanacağı ülkeleri Lenin'de

bulabilir. Milletlerarası işçi hareketi ile millî kurtuluş hareketleri, yeni biçimler içinde ilişki haline getirilmelidir.»

Hindistan tarihi uzmanı Kutsenkov, Afrika ve Asya ülkelerinde, geleneksel sosyal ve ekonomik faktörlerin etkisi üzerinde durdu. Genç bilgin, ilgi çekici konuşmasında özet olarak şöyle dedi:

«Burjuva ideologları, marksizmin, sadece Batı için geçerli ve bundan dolayı sınırlı bir görüş olduğunu iddia ederler. Oysa Marx, Doğu toplumları ile de ilgilenmiştir ve marksist metod (Marx'ın belli bir araştırma konusu üzerinde söyledikleri değil, metodu, S. H.), uygulanma evrenselliğine sahip bilimsel bir metodur. Bu açıdan bakılınca, Asya ve Afrika ülkelerinin toplumsal yapısında, kavimlerin, kastyaların (Hindistan), komünal yapıların, klanların, v.b. önem taşıdığı görülür. Bu geleneksel faktörler, toplumsal hayat üzerinde etkisini somut olarak duyurur. Sınıf tesekkülü, henüz başlangıç safhasındadır. Geleneksel sosyal ve ekonomik yapıların varlığı, bu çeşitli ülke insanların manevi dünyasını kapitalist insandan farklı bir şekilde tesekkül ettirmiştir. Kapitalizmin beceril insanına karşı, bu ülkelerde, klan ve aşiret gibi gruplara bağlı eşitçi ve ya topluluken diyebileceğimiz bir insan tipiyle karşılaşırız. Yine bu ülkelerde, çeşitli sosyal ve ekonomik yapıların vanyana yaşadığı görülür. Aynı ülkede, sınıf toplum ile sınıfsız toplum yapıları kimi zaman bir arada bulunur. Başka bir deyişle, bu ülke-

lerde sosyal çokluk (pluralisme social) mevcuttur; farklı yapılar kaynaşarak teklesmemiştir. Bu ülkelerde halk kitlelerinin harekete geçirilişi başka üç şekilde olmaktadır. 1. Dikey harekete geçirme (yönetici kadroların, bürokrasinin, soyluların, halk kitlelerini harekete geçirmeleri), 2. Yatay harekete geçirme (grupların, mücadele etmek için ötekî gruplarla birlikte hareket etmesi), 3. Modern anlamda harekete geçirme.»

Toplantının ikinci komisyonunda yapılan tartışma konuşmalarında, Profesör Levkowsky, «çok yapılılık» üzerinde durdu. Daha önce sözünü ettiği, millî konuşmacıların değindikleri konulara, daha genel ve teorik bir açıdan yanıt vererek, Lenin'in düşüncesinin, bugüne kadar üzerinde gereken önemle durulması bir yanın ortaya çıkarması bakımından, Levkowsky'nin konuşması çok ilgi çekiciydi. Profesör, Lenin'in son eserlerinde, kapitalizm - öncesi gelişme safhasıyla ve «çok yapılılık» kavramıyla ilintili bir teorisin temellerinin bulunduğunu ileri sürdü. Lenin, Sovyet Devriminden sonra, sosyalizme geçiş pratiğinin teorik ve bilimsel temellerini kurmak için, kapitalizm - öncesi yapılar üzerinde araştırmalar yapmıştı. Gelişmemiş toplumlar da, yapı bakımından etekliliğin değil «çokluğun» esas olduğu üzerinde durmuştu. Yani bu çeşitli toplumlar da, farklı yapıların bir arada bulunuşu ağır basıyordu. Her yapı ise bir ayrı üretim tarzına sahipti ve belirli bir sınıfa bağlıydı. Levkowsky, bu «çok yapılılık», üçüncü dünya ülkelerini

Milli Kurtuluş Hareketleri

ve Lenin

Selâhattin HİLÂV

Kazakistan Sovyet Cumhuriyeti'nin başkenti Alma-Ata'da, 1-7 Ekim 1969 tarihleri arasında milli kurtuluş hareketleri ve geri bırakılmış ülkelerin sosyal ilerlemesinde Lenin'in tezlerini incelemek üzere bir «Lenin Symposiumu» düzenlenmiştir. 30 ülkeden 300 bilimadamı, profesör ve ulusal kurtuluş hareketi liderinin katıldığı toplantıyı, o sırada Sovyetler Birliği'ne davetli bulunan arkadaşımız Selâhattin Hilâv da izlemiş ve izlenimlerini ANT'a yazmıştır.

Lenin'in 100. doğum yıldönümü dolayısıyla düzenlenen «milli kurtuluş hareketleri» symposium'u, bilim bakımından olduğu gibi, politik açıdan da önem taşımaktadır.

Milli kurtuluş hareketleri, her şeyden önce bir sosyal hareket olarak ortaya çıkmıştır. Kapitalizm içinde görülen temel çelişmenin, dünya çapında uygulanamayacağına inanıldığı, ayrıca «yapı» (structure) ile sosyal «formasyon» (teşekkül) arasında fark gözetilmesi gerektiği belirtilerek, bir toplumda hangi üretim tarzının ağır bastığını kestirmenin, sandığı kadar kolay olmadığına belirtildi. Bundan ötürü, gelişmekte olan ülkelerin incelenmesinde, sadece «üretim tarzı» kavramıyla ilgilenmek yeterli olmayacağı ve bu ülke içinde, belli bir takım yapıların, yine belli bir takım yapılara karşı işbirliği ilişkilerinin ve bu ilişkilerin arasında çatışma ve mücadele olduğunu söyledi. Profesör Levkowskî'nin konuşmasından sonra yapılan tartışmada, Profesör Kolantay (Ünlü devrimci Maşum Kolantay'ın torunu) ve Kuzin gibi genç bilimler, konuşmacıyı destekleyici açıklamalar yaptılar.

Lenin'in «milli kurtuluş hareketleri» konusundaki tezleri tartışılırken, bu tezleri derinleştirmeleri, yeni bir aşamaya ele almaları ve katkıda bulunmaları gereken, Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri temsilcilerinin, özellikle, genel ve soyut formüllerle tekrarlamakla yetinmemeleri dikkatli olarak çekti. Buna karşılık, en ilgi çekici açıklamalar ve derinleştirmeler, Sovyet cumhuriyetlerini temsil eden bilimler ve yöneticiler tarafından yapıldı.

Lenin, emperyalizmin analizini yaparken, milli kurtuluş hareketleri için önemli üzerinde durmuştu. Milli

meselenin sömürgecilik meselesiyle birlikte ve onun ortadan kaldırılmasına yönelik biçiminde ortaya çıktığını belirtmişti. Ayrıca, milli kurtuluş hareketlerinin, dünya sosyalist hareketinden ayrılmayan temel bir güç olduğuna ve devrimcilerin, bu gücü teşkil eden unsurlarla birlikte çalışmalarını ve onları desteklemeleri gerektiğini açıklamıştı. Sovyet devriminden sonra ve özellikle üçüncü enternasyonalde, Lenin'in Hintli devrimci Roy'un tezlerini de benimseyerek, Asya ülkelerine ve dolayısıyla milli kurtuluş hareketleri, ne dünya devriminde daha büyük bir yer tanıdığını biliyoruz. Lenin, milletlerin, «ezilenler ve ezilenler» diye ikiye ayrılmış bulunduğu üzerinde ısrarla duruyor ve «şu emperyalizm çağında, somut ekonomik gerçekleri tesbit etmek ve bütün sömürgecilik ve milliyet meselelerini soyut ülkelerden değil somut gerçeklerden hareket ederek çözmek, proleterya ve enternasyonal için özellikle önem taşımaktadır» diyordu. (Enternasyonalin İkinci Kongresine Rapor, Haziran 26, 1920). Bütün sömürge, yarı - sömürge yada az gelişmiş ülkelerin «kurtuluş hareketlerinin» formüllerini ve reçetelerini Lenin'den istemek, yada bu çözümlerin Lenin'de bulunduğunu sanmak bilim bakımından insafsızlık ve yanlış bir düşünce. Marksizmin genel ilkelere ve metodunun ışığında, çeşitli ülkelerin somut şartlarının araştırılması gerektiğini, üçüncü dünya temsilcilerinden çok Sovyet bilimlerinin duyumsaması da, insanı, ilk ağızda şaşırtıyordu. Ama son on beş yıllık bilimsel araştırma ve inceleme rahatlığı ve marksist düşüncenin bu ülkede daha önce gerçekleştirmiş olduğu maddi ve manevi birikim gözönüne alınca, bu duruma pek de şaşmamak gerekiyordu. Nitekim, gençler, aydınlar ve bilim adamlarıyla yaptığımız özel konuşmalarda, bugün Sovyet Rusya'da sosyal bilimlerin alanında yepyeni yönelişlerin, anlayışların ve eğilimlerin ortaya çıktığını gördük. Kalıplar ve soyut açıklamalarla yetinmeyerek, hem kendi ülkelerinin hem de yabancı ülkelerin gerçeklerini araştırmaya yönelmeyi, bugün Sovyet fikir dünyasının temel eğilimlerinden biri olarak görürsek, yanlış olmayız. Bununla birlikte, Stalinçilik çağının sektör ve sınırlı düşüncesinden kurtuluşun, ilk ağızda, teoriden çok daha fazla tek tek olaylara önem veren «ampirik» bir tarih

ve sosyoloji anlayışına zemin hazırlanmış olduğunu de söylemek gerekir. Yaptığımız özel konuşmalardan, marksist düşüncede, dünya planında gerçekleştirilmiş olan teorik derinleşmelerden çok, pratik sonuçlara hemen varmak isteyen «ampirik» bir tutuma önem verildiği izlenimini edindik. Bununla birlikte, kendi ülkelerinin pratik bilimsel bir şekilde çözmeye çalışan ve rahatça tartışabilen Sovyet bilimlerinin ve yöneticilerinin, olaylara ve olaylara «ampirik» bir şekilde tutkularla yönelişlerinin ardından teorik bir derinleşme zorunluluğunu duyacaklarıdan şüphelenilemez.

Alma - Ata toplantısında, ilgili çekici konuşmalar yapan Profesör Solodovnikov'a, bilimsel çalışmalarını hakkında bilgi edinmek ve bizi özel olarak ilgilendiren bazı teorik meseleler hakkında neler düşündüğünü öğrenmek için konuştuk. Profesöre, Marx'ın, Asya - tipi - üretim teorisi hakkında ne düşündüğünü sorduk. Cevap olarak özetle şunları söyledi: «Kapitalizm öncesi ekonomik ve sosyal yapıların incelenmesinde, Asya - tipi - üretim tarzının eski çağları ve ağır gelişmeyi açıklamaya yarayacak bir teori olduğuna inanıyorum. Günümüzün gerçeklerini açıklamak bakımından, tek başına yeterli olduğunu sanmıyorum. Afrika hakkında yazdığım ve yakında yayımlanacak olan kitabımda, bu varsayımı (faraziye) kullandım ve Afrika gerçeklerini bu teori açısından inceledim. Ne var ki, bu teorinin, Afrika'da yapılacak başka incelemelerle doğrulanması gerekir. Nitekim Kamerun'a gidecek olan bilimsel bir araştırma topluluğunun, bu tür araştırmalar yapmasını istedin (Profesör, Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Afrika Enstitüsü başkanıdır). Benim, Asya - tipi - üretim Tarzı, Marx'ın «büyük tahmini»dir. (İngilizce konuşan Profesörün burada kullandığı söz «great guess»dir). Günümüzün gerçeklerini tüm olarak açıklayamayacağımı ve eski tarihi zaman boyutlarına uygulanması gerektiğini söylemiştim. Ama bugün de, bazı ülkelerde iç dinamiği belirleyen bir unsur olarak Asya - tipi - üretim Tarzının, inceleme

ve araştırmada yararlı olacağını belirtmem gerekir.»

Profesör Solodovnikov'a, «Osmanlı İmparatorluğu ve Yakın Doğu ülkelerinin tarihi ve bugünü bakımından, Asya - tipi - üretim Tarzının ne gibi önem taşıdığını» sorduk. Cevap olarak, «Osmanlı İmparatorluğu ve Yakın Doğu ülkeleri hakkında, bu konuda cevap vermeye yetecek kadar inceleme yapmamız gerektiğini» söyledi.

Hindistan'da uzun yıllar kalmış ve araştırmalar yapmış olan genç bilim Kutsenkov, Marx'ın «Alman İdeolojisi» ve «Fransa'da İhtiyaç» adlı eserlerinde örneklerini verdiği analiz metodu üzerinde önemle durmak gerektiğini söyledi. Asya - tipi - üretim Tarzının «Formleri» («Kapitalizm Öncesi Ekonomik Şekilleri» adıyla dilimize çevrilmiştir) açıklanmış olduğunu ve ilgi çekici bir görüş olduğunu belirtti. Geleneksel toplumları (özellikle Hindistan'ı) inceleyen bilim, konuşmalarımızda, teorik meselelerden ve üretim tarzı kavramından çok, sosyal - psikolojik faktörlerin etkisi üzerinde durdu. Psikolojik ve ideolojik faktörlerin değişikliğe en son uğrayan gerçekler olduğunu söyledi. Anglo - saksonların çağdaş sosyoloji araştırmaları üzerinde önemle durduğunu ve bazı kavramları (yatay ve dikey sosyal ilişki, v. b.) karşılamak için Rus dilinde yeni kelimeler türetmek zorunda kaldığını belirtti. «Yatay» ve «dikey» kelimeleri, bize ünlü Fransız marksisti Henri Lefebvre'nin sosyoloji çalışmaları hatırlattığı için, Kutsenkov'a Lefebvre hakkında ne düşündüğünü sorduk. Kutsenkov, Lefebvre'ye pek fazla tamnadığını söyledi. Profesör Levkowskî ile yaptığımız kısa görüşmeden de, somut ve «ampirik» araştırmalara karşı duyulan eğilimin, bu araştırmaların temelini teşkil etmesi gereken kavrayıcı ve tümel bir teorinin ortaya konulmasından daha önemle ele alındığı izlenimini edindik. Genç bilim, toplantıda yaptığı konuşmada ileri sürdüğü ilgi çekici görüşleri henüz kitap halinde yayımlanmamış. «Hindistan'da Kapitalizmin Gelişmesi» konusundaki iki incelemesi daha önce dergilerde basılmış.

Lenin, «şu emperyalizm çağında, bütün sömürgecilik ve milliyet meselelerini soyut ülkelerden değil, somut gerçeklerden hareket ederek çözmek, proleterya ve enternasyonal için özellikle önem taşımaktadır» diyordu... Ulusal kurtuluş hareketlerinin çeşitliliği, bu gerçeği doğrulamaktadır.

Yoksul köylüler direnmekte elbette haklıdır

HAZİNE TOPRAKLARI NASIL YAGMA EDİLDİ?

Hilmi OZGEN

SON günlerde Silivri'nin Değirmen Köyü halkını ordu birlikleri ile karşı karşıya getiren ve geçen yıllarda Elmalı ilçesi ile Göllüce ve Atalan köylerinde kanlı olaylara sebep olan hazine arazisinin süfzlu toprak ağaları tarafından kulanılması olayı süratle çözümlenmesi gereken bir sorun haline almıştır.

Üzülerek belirtmeye mecburuz ki bugün Devlet Baba hazineye ait olan yüzbinlerce dönüm toprakların kesin tapu kayıtlarına sahip değildir. Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü politika kodamanlarının rahatça at oynatabildikleri bir arpaık haline geldiğinden bu Genel Müdürlüğün ülküed müdürleri görevlerini yapamamanın ısıtırabı içinde çırpınmaktadırlar.

● Hazine arazisinin yüzölçümü ve alınan kiralara

Maliye Müfettişliğinden politika ya atılan ve devlet çarkı içinde kirlenip paslanacak kadar yıpranmamış olan Sayın Maliye Bakanı Erez'in bilgisine sunulmak üzere kaleme aldığımız bu yazıda hazine arazisi hakkındaki düşüncelerimizi açıklamış bulunuyoruz.

Elde edebildiğimiz bilgilere göre 1965 - 1968 yılları arasında hazinenin sahip olduğu arazinin yüzölçümü ile kiraya verilen arazi miktarı ve bunlar için tahakkuk ettirilen kira bedelleri şöyledir:

Yıllar	Yüzölçümü 1000 dekar	Kiraya veril en arazinin sahası 1000 dekar	Tahakkuk etti rilen kira bedeli 1000 TL.
1965	11,079	2,042	8,529
1966	11,207	2,180	8,895
1967	11,272	2,276	9,057
1968	13,877	2,312	9,132

Tabloda görüldüğü üzere son dört yıl içinde kadastrası yapılarak hazine adına tescil edilen devlet toprakları %25 oranında artarak 11 milyon 79 bin dönümden 13 milyon 877 bin dönüme yükseldiği halde, kiraya verilen toprakların yüzölçümü ancak %10 oranında artmıştır. Tahakkuk ettirilen kiralara ise dört yılda ancak %5 oranında artarak 8 milyon 529 bin liradan dokuz milyon 132 bin liraya yükselmiştir.

● Dört milyon liralık fedakarlık, yüzbinlerce çiftçi ailesinin yüzünü güldürecek.

Bu hesaba göre, hazine arazisi yılda ortalama olarak dönümü dört il-

radan kiralanmakta ve bunun % 90'ını tahsil edilerek 24 milyar liralık devlet bütçesine 8 milyon liralık bir gelir sağlamaktadır.

Ote yandan, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün merkez teşkilatı ile il merkezlerindeki teşkilatı için maaş, yol giderleri, kiralara ve kırtasiye masrafları olarak yılda en az 4-5 milyon lira sarfedildiğine göre, bu büyük galenin devlet gelirleri bütçesine olan net katkısı 100 binde iki oranını geçmemektedir. Son kanun değişikliği ile ithalattan alınan damga resmi devlet bütçesine bir milyar liralık katkıda bulunduğuna göre, 27 milyar liralık devlet bütçesinden 4 milyon liralık fedakarlık yapmakla hazine hiçbir şey kaybetmez. Buna mukabil yüzbinlerce fakir çiftçi ailesinin yüzleri gülerken kanlı olayların önüne geçilmiş olur.

Çizelgede görüldüğü üzere kayıtlara nazaran hazine sahip olduğu toprakların ancak % 17'sinden kira almakta, % 83'ü kapanın elinde kalmakta ve bu yağmaya katılmayan topraksız köylüler ağaların sürdüğü hazine arazisine el uzatınca devlet kuvvetleri harekete geçmektedir.

Devlet büyük bir acz içinde, sahip olduğu araziden ancak %17'sini kiraya verebilirken ve dönümünden yılda ortalama 4 lira kira alabilirken zavalh köylüleri hazine topraklarından jandarma dıpcığı ile sürüp çıkarmak sosyal devlet anlayışı ile bağdaşabilir mi?

Yeni Anayasamızın 36 ve 37 nci maddelerinde:

«Devlet topraksız veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye, toprak sağlamak amacıyla gereken tedbirleri alır.» denildiği halde, sahip olduğu arazinin ancak % 17'sinden kira alarak % 83'ünü ağaların emrine veren devlete karşı direnerek anayasal haklarını almaya çalışan fakir köylülere zulüm etmek hukuk anlayışına sığarmı?

Anayasaya rağmen topraksız bırakılan köylüler, bugün kadını, çocuğu ile toprak kavgasına girmişler.

Yeni anayasamızın bu açık hükümlerini 8 yıldır uygulamayan devlete karşı anayasal direnme hakkını kullanan fakir köylülere hak vermemek mümkün mü?

Toplum zararına kullanılan ve anayasamızın ruhuna açıkça aykırı bulunan hazine arazisindeki kiracının hakları devlet silahıyla korunurken, aynı anayasamızın 37'nci maddesindeki hakları elde etmek isteyen fakir köylülere devletin karşı çıkması günah değil mi?

● Beş ilimizdeki hazine arazisi

Bu soruların cevaplanmasını dü-rüst bir Maliye Müfettişi olarak politikaya atılan Sayın Maliye Bakanının vicdanına bırakarak konumuzun başka bir yönüne ışık tutalım.

Elde edebildiğimiz bilgilere göre en çok hazine arazisi bulunan beş ilimiz şunlardır:

İlin adı	Hazine arazisinin parça sayısı	Yüzölçümü 1000 dekar
Ankara	25.563	3.972
Konya	42.885	2.302
Van	10.894	956
Niğde	11.555	629
Kars	20.284	533

Tahakkuk ettirilen kira ve eeer misil bedelleri bakımından en yüksek gelir sağlayan illerimiz ise şunlardır:

İlin adı	Kiraya ve rilen arazinin yüzölçümü: Dekar	Tahakkuk ettirilen kira bedeli TL.
İstanbul	95.177	1.281.840,—
Konya	279.725	860.911,—
Edirne	73.878	783.089,—
Ankara	194.098	629.771,—
İzmir	27.446	589.558,—

**ANT Abonelerine
Büyük Tasarruf**

ANT DERGİSİ, abonelerine büyük bir tasarruf imkanı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığımız derginizi, abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okumanız mümkündür. Zira ANT'nin yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira...

ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLARI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimle satın almak imkânına sahiptirler. Her iki indirimden de yararlanabilmek için abone bedelini ve kitaplarımızın indirimli bedellerini posta havaleleriyle «ANT DERGİSİ — P.K. 934 — SİRKEÇİ — İSTANBUL» adresine göndermeniz kâfidir. Havale kaydının arkasına abone süresi ve istediğiniz kitapların isimleri ile adresinizi açık olarak yazılmalıdır.

ANT YAYINLARI'nın abonelerimiz için indirimli fiyatları şöyledir: İnce Memed (birinci cilt) 12, İnce Memed (ikinci cilt) 12, Osmanlı Toplum Yapısı 8, Hilafet ve Ümmetçilik 10, Geri Bıraktırılmış Türkiye 4, Milli Kurtuluş Cephesi 4, Düzenin Yabancılaşması 5, Anarşizm 6, Roman Gibi 12, Silyah İktidar 6, Yaşamım 4, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6, Sabahattin Ali Dosyası 6, Gerilla Nedir 4, Savaş Amları 8, Üç Anadolu Efsanesi 8, Ortadirek 12, Ölmezotu 12, Yer Demir Gök Bakır 12, Çizgili Dünya 4, Türkiye'de İlerici Akımlar 12, Dinle Yankee 8, Mavi Göz-lü Dev 8, Zapata 4 Lira'dır.

Ağalar hazine topraklarının üzerinde otururken, kendilerine bir karış toprak verilmeyen yoksul köylüler bir direniş hareketinde

Bu çizelgelerdeki rakamların dile getirdiği gerçek şudur ki: Yurdumuzdaki hazine arazisinin dörtte biri başkent Ankara'nın hudutları içinde bulunduğunda halde alınan kiralardan ancak, %7'si Ankara'dan tahsil edilmekte ve 4 milyon dönümlük hazine arazisinden ancak 194 bin dönümü kiralanabilmektedir.

Keza İstanbul'daki hazine arazisinin beher dekarı yılda ortalama 14,5 liradan kiraya verildiği halde, Konya ilimizdeki hazine toprakları bunun dörtte birinden daha aşağı olarak dekarı 307 kuruştan kiralanmaktadır. Her ne kadar büyük kentlere yakın olan arazinin rant oranı, uzak illerimizdeki toprakların üstünde ise de, bu sebebin bu kadar büyük bir farkı haklı gösterecek nitelikte olmadığı kamındayız.

Bundan maada, bu 5 ilimizdeki hazine arazisinin fazla oluşu, bu illerimizde son yıllarda kadaastro yapılarak hazine topraklarının kesinlikle tespit edilmesinden ileri gelmektedir. Kadastro'nun henüz ikmal edilmeyen birçok illerimizde ne miktar hazine arazisinin bulunduğu kesinlikle bilinmediğinden ve eski yıllardan kalan emvali - metruke kayıtları yetersiz olduğundan tapulama işlemlerinin ikmalinde hazine topraklarının en az yüzde 50 - 60 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Nitekim, 1964 yılından önce hazinenin sahip olduğu arazinin yüzölçümü ancak 10 milyon dekar iken, son 4 yıl içinde kadastroları ikmal edilen bölgelerdeki hazine topraklarının tespiti ile bu miktar % 40 oranında artarak 14 milyon dekara yükselmiştir.

Maliye Müfettiş Muavini olarak görev yaptığımız çok eski (1938) yıllarda bazı ilçelerimizde hazine arazisini gösteren güvenilir kayıtlar bulunmadığını ve bir ilçeden ayrılan eski mal müdüründen yerine gelen mal müdürüne devredilen bir sarı defterdeki karmakarışık rakamlara göre kira tahakkuk ettirilerek tahsiline gidildiğini görmüş ve raporlarımızda tenkit etmiştik. O yıllarda Maliye Tef. Hs. Heyetine yapılan ihbarların büyük bir çoğunluğu ilçelerdeki gelir memurları ile mal müdürlerinin toprak ağaları ile anlaşarak Milli Emlak'e kira tahakkuk ettirmedikleri ve hazine arazisinin yüzölçümünü bile bile noksan gösterdikleri volunda idi.

Geçen yıllarda intihar eden Viranşehir Kaymakamı'nın kanlı macerası bu sahnede oynanan bunaltıcı dramın hâlâ devam ettiğini ve binlerce memurun ahlâkının bozulması pahasına hatırlı politikacıların valiler üzerinde baskı yaptıklarını göstermektedir. Öte yandan, per-perişan halk yığınları toprak ağalarının emirlerinde boğazı tokluğuna çalışmakta ve nüfuzlu ağalar hazine topraklarının % 83'ünü bir kuruş kira ödemediği kullanırken, nasılsa kiradıkları arazinin dönümüne orta-

ma 4 liralık sadaka ödeyerek milyonlar kazanmaktadırlar. Bu yüksek kazançlarına karşılık hazineye ödedikleri tarım vergileri ise yılda 35-40 milyon lirayı aşmadığından, yurt toprakları üzerinde oynanan bu acıklı, oyun yeni anayasamızın mutlu aydınlığında sürüp gitmektedir.

● *Toprak ağaları, kira ödemediği işgal ettikleri hazine arazisinden çıkarılmalıdır.*

1961 yılı tarım istatistiklerine göre yurdumuzda 773 bin çiftçi ailesi 1-20 dekarlık küçük toprak parçaları üzerinde yarı aç yarı tok yaşarken ve yarım milyon topraksız çiftçi başkalarının topraklarında ırgat olarak sürünürken, 24 milyar liralık devlet bütçesine 4 milyon lira katkıda bulunacak diye 14 milyon dönüme ulaşan hazine arazisini çarçur etmenin hiçbir anlamı kalmamıştır. Önceki yıl, Elmalı İlçesi'nde ve geçen yıllarda Göllüce ve Atalan köylerinde meydana gelen üzücü olaylar göstermektedir ki artık bıçak kemiğe dayanmış ve uyanan halk kitleleri anayasal haklarını savunmaya başlamışlardır. Bundan sonra ülkücü kaymakamlarla namuslu mal müdürlerinin ve tapu kadastro memurlarının yapacakları en faydalı hizmet, hiç - bir kira ödemediği hazine arazisini kullanan toprak ağalarının fuzulen işgal ettikleri yerleri fakir çiftçi liderlerine göstermek ve onların hakkı savaşlarına yardımcı olmaktır.

Bu konunun ciddiyetle ele alınarak görevlendirilecek maliye müfettişlerince yurdumuzdaki hazine arazisinin ve Maliyedeki Milli Emlak kayıtlarının gözden geçirilmesini ve hazırlanacak rapora göre bir kaç maddelik bir tasfiye kanunu hazırlanmasını temenni etmeden geçemiyoruz.

TOPRAĞIN
KANUNU
«TOPRAK
İŞLEYENİN»

DUYURU

«Ekonomik Sorunlar» adlı kitabının baskısında gözden kaçan bazı önemli yanlışlıklar olmuştur:

1 - 191. sahifenin 1. satırındaki 30 milyon lira, 308 milyon lira olmalıdır.

2. 203. sahifedeki 5. satırındaki 2 milyon dolar, 2 milyar dolar olmalıdır.

3. 202. sahifedeki çizelge ile 176. sahifedeki çizelgenin yerleri değiştirilecektir Okuyucularımdan özür dilerim.

H. Ö.

ant yayınları sunar

Abdi İpekçi'nin Röportajları

LİDERLER DİYOR Kİ

Bugün Türkiye'nin kaderi üzerinde söz sahibi olan siyasi partilerin görüşleri zaman zaman çeşitli biçimlerde açıklanmış, fakat genellikle önceden hazırlıklı yapılan bu açıklamalar partilerin gerçek kimliklerini ortaya koymaktan uzaktır. Milliyet Gazetesi Genel Yönetmeni Abdi İpekçi, Ekim seçimleri sırasında yepyeni bir teknik uygulayarak yaptığı röportajlarda liderlerin asıl görüşlerini, yurt sorunları üzerindeki bilgi seviyelerini, içine düştükleri çelişkili açığa çıkartarak teyple tesbit etmiştir. Metinde en ufak bir değişiklik dahi yapılmadan liderlerin konuşmalarını «LİDERLER DİYOR Kİ» adıyla bir araya getiren bu kitap Türkiye'nin siyasal, ekonomik ve sosyal hayatında bundan sonraki gelişmeleri sağlıklı biçimde değerlendirmek isteyenler için çok yararlı bir belge olacaktır. Bes renkli ofset baskılı lüks krome kapak içinde 324 sayfa 10 Lira.

Ant'ın Öteki Kitapları

- PENTAGONİZM, Juan Bosch, 5 Lira
 - GERİ BIRAKTIRILMIŞ TÜRKİYE, Dr. Sedat Özkol, 10 Lira
 - HİLAFAET VE ÜMMETÇİLİK SORUNU, Mehmet Emin Bozarslan, 12,5 Lira
 - OSMANLI TOPLUM YAPISI, Dr. Muzaffer Sencer, 10 Lira
 - ZAPATA, Robert P. Millon, 5 Lira
 - MAVİ GÖZLÜ DEV (Nazım Hikmet ve sanatı) Zekeriya Sertel, 10 Lira
 - DİNLE YANKEE, Wright Mills, 10 Lira
 - TÜRKİYE'DE İLERİ AKIMLAR Yıldız Sertel, 15 Lira
 - ÇİZGİLİ DÜNYA Ferruh Doğan, 5 Lira
 - İNCE MEMED I (9. Baskı) Yaşar Kemal 15 Lira
 - İNCE MEMED II (2. Baskı) 15 Lira
 - MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ Douglas Bravo, 5 Lira
 - DÜZENİN YABANCILAŞMASI İdris Küçükkömer, 7,5 Lira
 - ANARŞİZM Duclos - Cohn Bendit 7,5 Lira
 - ROMAN GİBİ Sabiha Sertel, 15 Lira
 - SİYAH İKTİDAR Stokely Carmichael 7,5 Lira
 - YAŞANTIM Yevtuşenko, 5 Lira
 - NAZİM HİKMETİN POLEMİKLERİ Kemal Sülker, 7,5 Lira
 - SABAHATTİN ALİ DOSYASI Kemal Sülker, 7,5 Lira
 - GERİLLA NEDİR Alberto Bayo, 5 Lira
 - SAVAŞ ANILARI (2. Baskı) Che Guevara, 10 Lira
 - UÇ ANADOLU EFSANESİ Yaşar Kemal, 10 Lira
 - ORTADİREK Yaşar Kemal, 15 Lira
 - YER DEMİR GÖK BAKIR (3. Baskı), Yaşar Kemal, 10 Lira
 - ÖLMEZ OTU (2. Baskı) Yaşar Kemal, 15 Lira
 - MARKSİZMİN TEMEL KİTABI (Toplatıldı) Emile Burn, 5 Lira
 - GERİLLA GÜNLÜĞÜ (Toplatıldı) Che Guevara 10 Lira
- Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI P.K. 701 - İstanbul
İstanbul Dağıtımı: GE-DA
Ankara Dağıtımı: Aydın Kitabevi
Ege Dağıtımı: DATİC

İşte Yankee uygarlığının utanç tabloları!

İnsanlık tarihinin en dehşet verici cankırurularından biri olan Son My katliamının tafsilatı ve fotoğrafları geçen hafta dünya basınında açıklanmıştır. Do Chung Shuk adlı 48 yaşındaki köylünün açıkladığına göre, Amerikalılar sabah saat 6'da helikopterlerle gelip tüm köy halkını kulübelerinden dışarı çıkartmış ve hepsini makineli tüfekle bismislerdir.

Katliamın baş sorumlusu Yüzbaşı Ernesto Medina, Son My Köyü'nde aramaya çıkan bölüğüne şu emri vermiştir: «Köy ve bütün sakinleri ortadan kaldırılabilecektir. Köylülerin hepsi Vietkong olduğundan, aralarında hiçbir masum yoktur.»

Bölük bu emri aldıktan sonra köye girmiş, kimi iddialara göre 100, kimi iddialara göre ise 567 köylüyü öldürmüştür.

Ne var ki Son My katliamı, Vietnam'da şimdiye kadar oynanan trajedilerden sadece bir tanesidir. Vietnam'da Amerikalıların özgürlük için dövdüğü slogan altında bir çok katliam yapılmış ve dünya kamuoyunun bunlardan asla haberi olmamıştır. Örneğin geçen hafta, Amerikan Kongresi'nde bu vahşetten bir örnek daha açıklanmıştır. Geçen haziran ayında Dokuzuncu Piyade Tümeni'ne mensup bir birlik, Me Kong deltasında, bir Vietnam köylü hedef tahtası olarak kullanmış, ortalıkta canlı bırakmamıştır. Ancak 500 miktarı tesbit edilememiştir.

Bu utanç verici cinayetlerin tek tek açıklanması üzerine kamuoyu Nixon yönetimini baskı altına almış, cinayetlerin faillerinin cezalandırılmasını istemiş, Amerikan Hükümeti bir yandan «Savaş zamanında olur böyle şeyler...» derken, bir yandan da soruşturma açmak zorunda kalmıştır. Oysa cinayetlerin baş sorumlusu, onları işleyen subay ve askerler değil, doğrudan doğruya Amerikan emperyalizminin beyni olan Pentagon ve Wall Street'tir. Ve asıl suçluların, Nazi savaş suçluları gibi, sanık sandalyesine oturulacağı günler de elbet gelecektir.

Evet, Amerika'yı gerçek yüzüyle tanıyalım!

7 Ekim 1969 tarihli ANT'nın ikinci sayfasında YEŞİL BERE CİNAYETİ ÖRTBAS EDİLDİ başlıklı küçük bir haber vardı. Ve anlaşıldığına göre bu haber birçok çevrelerde hayreti mücip olmuştu. Bunda hayret edilecek ne var acaba, anlayamadık.

CIA adlı «ahıtapot» - örgütse bağlı olan YEŞİL BERE adlı gladyatör çetelerinin cinayetleri örtbas ediliyor, bunu biliyoruz. Bugüne değin yüzlerce sivilin de cıvıllanıp açık denizlerde balıklara yiyafet çekildiğini de biliyoruz. Ama bilir misiniz ki, bu marifetler şirileştirilip plağa okundu ve bu plak 1966 yılında beş hafta süre ile Amerikan pop.müzik listesinin başında yer aldı.

Greko - romen uygarlığının veledi zinası olan Yankee uygarlığı, henüz bu çılgındır: Cellatlara şarkı düzüp, hem de neşeli ve marş stiline şarkılar düzüp alkış tutmak!

Şarkıda deniliyor ki :

Gök boşluğundan inen savaşçılar
Korkmadan ölüme atlayanlar
Kendi dedikleri gibi, onlar,
Yeşil bereli cesur insanlar!

Gümüş kanatlı göğüsleri
Amerikan ulusunun en iyileri
Yüz kişiyi sımsızın bir günde
Ancak üçü giyebilir yeşil bereleri

İki kıtasını yukarıda sunduğumuz bu şarkıyı besteleyip okuyarak bir servet kazanan Gedikli Başçavuş Barry Sadler, Vietnam'da komando olarak bulunmuştur. Yani, tarihin en korkunç suçu olan «jenoside» suçunu işleyen kurulu kuklalar ordusunun bir ferdi olarak masum ve kahraman Vietnam halkına karşı vurmuşdur. Barry Sadler, Pentagon'a 1958 - 1967 yılları arasında hizmette bulunmuştur.

Cinayetleri şirileştiren, sivil ve suçsuz kişileri öldürenleri. «Bunlar kastil değil, kahraman» diye tombul elleriyle alkışlayan Yankee, elbet Yeşil Bere Cinayetini örtbas edecek, kedi pisliğini örter gibi...

Düşmanı ve bu düşmandan medet uman yerli halkları iyi bilmeliyiz. Biz «AMERİKAYI TANIYALIM» adlı serginin Amerikan Haberler Merkezi'nde açıldığı şu günlerde karınca kararınca sergi dışı bir tanıtma yapmak istedik. Düşmanı, kendi huylarını nasıl biliyorsak, öyle bilmeli, teşhis etmeliyiz.

● Bu da, yakaladığı Vietnam'lıyı bıcaqlayıp öldürdükten sonra zafer havası içinde poz veren bir başka Amerikalı... Gözlerini kan bürümüş.

Kamil BOYACI

Vietnam'da gözü dönmüş bir Amerikan askeri, eline esir düşen bir Vietnam gerillacısını yere yatırmış karnına bıçağı saplarken fotoğrafçıya poz vermekten de çekinmiyor.

İşte yüzünde sadizmin en aşağılık ifadesi okunur bir Amerikan askeri daha. Eline esir düşen iki Vietnam gerillacısının gözlerini ve ellerini bağlamış, yere diz çöktürmüştü. Mezbahada boğazlayacağı hayvana bakan bir kasap gibi zevkle poz veriyor. Biraz sonra vatani için çarpışan iki Vietnamlı'nın ense kökünde Yankee'nin silahı patlayacak, Amerika'nın cinayetlerine iki cinayet daha eklenecektir.

Amerikalıların sivilleri kitle halinde katledtikleri köylülerin sayısı yüzbinleri bulmaktadır. Son My katliamı bunlardan sadece biridir... Amerikan askerleri her girdikleri köyü ateşe vermekte, ateşten kurtulmak isteyenleri de kurşunlayarak yoketmektedir.

Vietnam'da cinayetleri işleyenler yalnız Amerikalılar değil, kukla Vietnam hükümetinin kiralık askerleri de, ustalarından öğrendikleri işkence metodlarını kendi kardeşlerine uyguluyorlar. İşte aşağılık bir Vietnam askeri, bıçağını bir ihtiyarın gırtlığına dayamış ağzından laf almaya çalışıyor.

Fazıl Küçük kime «Komünist piçi» diyor ?

FAZIL KÜÇÜK

HATIRLANACAGI üzere 12 Kasım tarihinde Türk Haberler Ajansı Lefkoşe'den bir haber vererek Fazıl Küçük'ün «Adada Türklere ait 60 köyden vazgeçildi» dediğini bildirmiştir. Bu haber üzerine İstanbul Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti bir protesto bildirisi yayınlamış ve bu bildiri dergimizin geçen sayısında da «Kimin toprağını kime veriyorlar?» başlığı altında yer almıştı.

Emperyalizmin dümensuyundaki Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı Küçük, bu haberin Kıbrıs Türkleri arasında gelişmiş tepki yaratması üzerine geçen hafta tevli yoluna sapmış, bu defa rakip bir ajans olan Haber Ajansı'na beyanatta bulunarak T.H.A'nın sözlerini yanlış yansıttığını ileri sürmüştü. Bununla da yetinmemiş, sözlerini protesto eden devrimci Kıbrıs'lı gençlere seviyesiz bir dille saldırmıştır.

Bir cumhurbaşkanı muaviniye asla yakışmayacak bir ifade kullanan Küçük'ün, devrimci Kıbrıs'lı gençlere yönelttiği saldırı Haber Ajansı bülteninde aynen şöyle yer almıştır:

«Biz milliyetçiliği öğrenen çok zaman olmuştur. Baskılarından öğrenmeye hiç de ihtiyacımız yoktur. Bugünkü yönetin üyelerinin hemen hemen hepsi emperyalizmle olduğu kadar, komünizmle de korkmadan mücadele etmiş kimselerdir. 1948'de Komünist Partisi'nin maddi yardımlarıyla ortaya çıkan ve ellerindeki gazeteleriyle ferman okumaya yeltenen KOMÜNİST PİÇLERİ'yle de çetin bir mücadeleyi göze almış, halktan gördüğüm destek ve yardımla köküne kibritle suyu dökmeye muvaffak olabilmişlerdir.

«Bizim yolumuz açıktır. Ne sosyalist postuna bürünecek içimiz kızdır, ne emperyalizm dallarına sarılmış halimiz vardır. Yalanlar, iftiralar karşısında gerileyecek değiliz. Hele anarşist gruplardan hiçbir sakıncamız yoktur.»

Değil 60 köyü, bütün Kıbrıs'ı emperyalizmin çıkarları na peşkeş çekmekte tereddüt etmeyen Fazıl Küçük ve kumpanyasının bir söylediğini ertesi gün inkar etmesi, kimse için sürpriz değildir. Siyaset sahnesinde boy göstermeli beri Küçük kumpanyasının tek marifeti zaten bu olmuştur. Önce Kıbrıs'ı İngiliz idaresinde bırakmak için binbir oyun tezgahlayan, daha sonra «ataksım» diye yırtınan, o da oımayınca federatif yönetimden dem vuran Küçük, dönemediğince dönmüş, tükürdüğünü sık sık yalamıştır.

Devrimci ve milliyetçi gençlere yönelttiği «KOMÜNİST PİÇLERİ» suçlamasına gelince... Bu Kıbrıs'ta, emperyalizmin gölgesinde politika yapanların, kendilerine rakip gördükleri kimselere yönelttikleri beylik suçlamadır.

Mesela şu kendisinin de sözünü ettiği 1948 yıllarında, bu Fazıl Küçük, «Kızıl Komünist Latarnası» ilan edilmişti. Aralarında çıkan bir anlaşmazlık üzerine yayınladığı beyanamede İstiklal Gazetesi Yazı Altesinden Hikmet Afif Mapolar, Dr. Fazıl Küçük'e hitaben yayınladığı «Kızıl Komünist Latarnası Dr. Fazıl Küçük Rey'e Cevabı» başlığı altında şöyle diyordu:

«Eğer biz de Çanakkale'de Mehmetçik'in kanını dökmek için Türk Ordusu'na karşı katırlar göndererek servet temin etseydik, bugün biz de, dostlarımız da yığın yığın para kümelerinin üzerine kulukalardık.

«Bir doktor, bir mütekekkir, bir gazeteci, nihayet millî bir kahraman!! Oğarasın dumanlarının nereye gittiğini bilmiyecek kadar cahil bir cemiyet adamı! Ve cemaat kurtarıcısı! Ne yaman bir bilginmişsiniz doğrusu kızıl komünist latarnası Küçük bey!

«Bir yaz sabahı Akel binası üzerinde dalgalanan Rus bayrağı altında kaynaşan bir kalabalık göze çarpmaktadır. Bu kızıl komünist yuvasına korkak adımlarla bir Türk!!! giriyor. Bu Türk!!! gizli bir konuşmadan sonra, Akel binasındaki kalabalığa takdim ediliyor ve bu Türk!!! de bu muazzam komünist topluluğuna hitap ediyor!!!

«İşimdi ey kızıl komünist latarnası Dr. Fazıl Küçük. Yukarıda ismini verdiğimiz bu Türk kimdir? Bunu açıklamak kahramanlığın göstergisi ve nutkunu da gazetenizde yayımlarsanız, aşkolsun size derim!»

İşte yirmi yıl önce «kızıl komünist latarnası» ilan edilen Dr. Fazıl Küçük, bugün ortaya çıkıp yirmi yıl önce KOMÜNİST PİÇLERİ'yle çetin mücadele ettiğinden söz ediyor ve bugün anti-emperyalist ve devrimci savaş veren Kıbrıs gençliğini «komünist piçleri» olarak suçlamaya kalkışıyor.

Seviye aynı seviye... Metod aynı metod...

Ve bu adam cumhurbaşkanı muavini koltuğunda oturmaktadır!

Ama devir aynı devir değil, Kıbrıs aynı Kıbrıs değildir! Dünya halklarının emperyalizme karşı savaşı daha güçlenmiş yeni zaferlerle taçlanmıştır. Ve Kıbrıs'ta artık işbirlikçi politikacıların değil, anti-emperyalist ve devrimci gençlerin, işçilerin, aydınların sesi yükselmektedir.

Emperyalizmin şemsiyesi altındaki saltanatların son bulacağı günler ise çok yakındır.

SANAT SORUŞTURMASI

Devrimci genç şairler savaş açıyor

Osman S. AROLAT

● Türkiye'de son yıllarda kavgaın içinden gelen, yaşadığı olaylarla soluklanan genç sanatçılar güçlü sesleriyle kuşaklarının sesini duyurmaktadırlar. Arkadaşımız Osman S. Arolat'ın bu genç sanatçılardan Ataul Behramoğlu, Süreyya Berfe, Özkan Mert ve İsmet Özel ile devrimci sanatçıların bugünkü sorunları, sanatın görevi ve de işlevi üzerine yaptığı bir konuşmayı sunuyoruz.

● Türkiye sanatının bugünkü durumunu ve sizleri toplu bir çıkış yapmaya zorlayan nedenleri konuşmak üzere toplandık. İsterseniz önce herkes teker teker düşüncelerini belirtsin, sonra ben sorular yönelteceğim.

Behramoğlu: İzin verirsiniz ben düşüncelerimi belirtmek istiyorum. Bence, sanatın kaynağında bulunması gereken en temel özellik, çağdaş insan gerçekliğini ifade etmesidir. Kendi alanım olduğu için edebiyat konusunda daha yetkiyle söz edebilirim. Bugünkü Türkiye edebiyatı geri kalmış bir edebiyattır. Çünkü Türkiye insanının çağdaş gerçekliğini ifade edememektedir. Gerici edebiyatı da belli başlı iki grupta toplamak gerektiği kanısındayım. İlk gruptaki gericiler, N. Fazıl, F. Nafiz v.s.nin temsil ettiği anlayış çerçevesi içinde bulunanlardır ki, bunlardan söz etmeye değmez. Çünkü bunlar bugünün kuşakları üzerinde etkili olamamaktadırlar. Edebiyatçı olarak sözleri edilemez. İkinci gruptaki gericilerse, 1950 - 60 arasında yaşamış olup bugün hâlâ etkinliklerini sürdürmekte olanlardır ki asıl kavgamız onlarla olacaktır.

● Etkinliklerini nasıl sürdürüyorlar?

Behramoğlu: Üst yapı kurumları, kendilerini doğuran koşullar ortadan kalksa bile bir süre daha var olabilirler. 1950-60 arası edebiyatı için de durum budur. O yıllarda edebiyatımızda kapalı, biçimci bir sanat anlayışı egemen olmuştu. Bunu doğan siyasal nedenler vardı. Oysa Türkiye 1960'dan sonra önemli gamalar geçirdi. Bugünün genç usakları çok şey öğrendiler. Bugün bir bağunsızlık ve özgürlük kavgası yürütülmektedir. 1950 - 60 arasında bu gibi şeyler küçük bir azınlığın zihni kurallarıydı. Açın, o dönemin gazete-

lerini okuyun, şaşp kalırsınız. Bugünün Türkiye'sinde biçimci, kapalı bir sanat anlayışının artık egemenliğini kaybetmesi gerekir. Bizler, açık, seçik, toplumcu bir sanat anlayışının temsilcileri olarak, birlikte, kuyasaya bir kavgaya girişmeye karar verdik. Yapacağımız toplu çıkışla, bizden sonra yazmaya başlayan genç kuşakları etkilemek, onları zararlı etkilerden arındırmak istiyoruz.

Özel: Ataul'un yaptığı ayırıma katılıyorum. Gerçekten de Türkiye edebiyatında bu gün iki tür gericiliğin söz konusu edilebilir. Bunlardan birincisi sağcı, idealist düşüncenin uzantısı, kokmuş bir edebiyattır ve düzenle bütünle uzlaşma halindedir. Bir de gerici gibi görünmediği halde gerici olan bir başka ede-

biyat anlayışının varlığı görülmektedir. Bu da kendini hayatla yenileyemeyen, hayat tarafından eskitildiği için gerici olan edebiyattır.

Emperyalizm bu gün ülkemizde herşeyi, bu arada ahlakı ve kültürü yerle bir etmektedir. Beyrut taklidi kentler türemektedir, dejenerer bir müzik ve dejenerer bir edebiyat ortaya çıkmaktadır. Halk da bu iğrenç düzenin bir türevi olsun diye uğraşmıyor. İleri sanat emperyalizme karşı döğüşte yerini alırken bu arada yeni bir kültür ve ahlak da oluşturmak zorundadır. Bizlerin, bu görevleri yerine getiremeyecek olan gerici, dejenerer edebiyata karşı çıkarken getirdiğimiz, önerdiğimiz yeni değerler vardır.

Burada bize kaynaklık edecek olan şeylerin bağında, halkımızın değerleri gelmektedir. Emperyalizmin kültür alanındaki saldırısına karşı koyabilmek için buna başvurmak zorundayız.

Halktan uzaklaşmış, onun değerlerine yabancılaşmış olan bir sanat ister istemez emperyalizmin aleti olmak zorunda kalacaktır. Halktan alacağız ve sanatımızla halkın diri yanlarını uyarmaya çalışacağız. Kendimizi bununla görevli sayıyoruz.

Tartışmaya açık bir düşünce olarak şunu da belirtmek isterim: Özellikle Batıdan örnek gösterilerek, bir sanatçının ileri olmasa bile iyi sanatçı olabileceği iddia edilebilir. Bunun böyle olabileceğini kabul de etsek, belirtmek istediğim, Türkiye'de bugün yalnızca «iyi» sanatçının bile yeri olmadığıdır. Bir halkın değerleri hayastıca sömürülürken bir takım biçim oyunları oyalanmak mazur görülemez.

Son olarak ortak hareketimiz hakkından belirtmek istediğim nokta, bizlerin zorlama toplumcular olmadığımız, birlikte yürüttüğümüz bir kavganın içinde çıkıp gelmiş olmamızdır.

Yıkılma Sakın

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tanımlayan, arındıran
Kapatıldığın dört duvar arasında
Sağlıklı, genç bir adam olarak

Neler gelmez ki insanın aklına
Sevinçli, özgür günlere dair
Kalmıştır yüzlerce yıl uzakta
Onunla ilk kez öpüştüğün şehir
Acı, zehir zemberek bir hüznün
Kalbinden gırtlığına doğru yükseliş

Görürsün işte küçük adamları
Köhnemiş silahlarıyla saldıran sana
Kimisi tutsak düşmüş kendi dünyasına
Kimisi düpedüz halk düşmanı
Diren öyleyse, diren yılmı
Yürüt daha bir inatla kavganı

Babeuf'u hatırla, Nazım Hikmet'i
Bir umut ateşi gibi parlayan zindanlarda
Hatırla Danko'nun tutuşan kalbini
Karanlıkları yırtmak arzusuyla

Ve faşizme karşı, zulme, zorbalığa
Düşün acılar içinde vuruşan kardeşleri

Elbette vardır bir diyeceği, bir haberi
Bir kaçağa çay sunan kört kadınlarının
Dağlar dilsizdir, yalındır.
Ama gün gelir bir diyeceği olur onların da
Ve bir kez dağlar, ıssız tarlalar başlar
mı konuşmaya
Susmazlar bir daha, söz artık onlarındır

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tanımlayan, arındıran
Ama bir devrimciyi hakkı kılan
Biraz da acılardır unutmama

Yıkılma sakın geçerken günler
Yaralayarak gençliğini
Onurlu, güzel geleceklerin
Biziz habercileri düşün ki
Ve halkın bağında bir inci gibi
Büyüyüp gelişmektedir zafer

Nisan 1969/Malzgirt

Ataul BEHRAMOĞLU

Ataul BEHRAMOĞLU

Süreyya BERFE

Özkan MERT

İsmet ÖZEL

Berfe: Türkiye edebiyatı bugün her alanda bir bataklıkta. Bunun başlıca nedeni, Tanzimat'tan beri süregelen köksüzlüğümüz, kayıksızlığımızdır. Bu köksüzlük daha öncelere kadar da uzanmaktadır. Edebiyatımız halktan uzaklaştı ve bir türlü gerçek kaynağını bulamadı. Batı özentileri, batı kopyacılığı dal budak sarı.

Bugün de durum böyledir. Sanatın görevi, sanatının sorumluluğu gibi sorunlar üzerine tartışılacak yerde, aman sanat incinmesin, aman sanata birşey olmasın nazenliği sürüp gitmektedir. Çünkü böylece toplumsal uyanış geri bırakılmak istenmektedir. Bu her dönemde böyle oldu. Eski toplumcu şairler sürüldüler, işkencelere uğradılar. Bu elbette sebebsiz değildi.

Bugünün iri kıymatlı sanatçıları 1960 tan sonra beliren toplumsal uyanışa hiç ses vermiyorlar. Verecekleri de yok. Zaten biz de onlardan bir şey bekliyoruz değiliz. Bizler ayrı ayrı yerlerde bir kavganın içinde oluştuk. Bu gün bir araya gelişimiz rastlantısal değildir. İlk girişimiz toplumcu nitelikte değildi. Ama i-çinde bulunduğumuz eylem bizi buraya getirdi. Hayatla ve halkla alışverişimizi artırdığımız ölçüde daha önemli noktalara varacağımıza inanıyorum. Bu noktalar hiç kuşku yok ki ayrı ayrı noktalar olacaktır. Ama bir birine ters düşen yerlere varmayacağımız düşünülebilir. Çünkü etkilere kapalı şairler değiliz. Halkın ve Türkiye'deki devrimci mücadelenin sanatımız için başlıca esin kaynağı olduğunu inanıyoruz. Hayatla sürekli olarak ilişkide bulunan, şir güçlünü ortaya koyacaktır.

Bugün ortak bir hareketi yürütmekle yükümlüyüz. Ataul, eski sanatçıların yeni kuşaklara kötü örnek olduğunu belirtti. Buna katılıyorum. Belki zararlı etkilere tamamen engel olamayacağız. Ama gücümüzün yettiğince direneceğiz ve mücadelemizi yakında çıkaracağımız e-

Güçlü sesleriyle eski kuşağa karşı savaş açan genç şairler.

Ince Sızı

Var mıdır nalçaları sevincin
gün tene değince kanatları uzar mı
derin bir secde gibi rüzgara asılanmak
dostları düşünmenin çarpıntısından mı.

Yokum arkadaş düşünmekle varılan tada
hayata yalnızca kafam bannmak
gövdede namusluca güdebilme sevinci
elbet burkulup kalmaktan iyi.
Kara gözlerimde uğuldayan bu değil ancak
elde tüfenk, elde alet, yürekte kor
cebellemek yalanla, kirle, tahvilatlarla
damarlarına papatyalar doldurarak
bir serinlik olup dünyaya sokulmak

Ben bir deli fişkın değil miyim
sahibim Köroğlu'nun da sahibi değil mi
ve çocukların ezbere bildiği gömleğimin
kendirini kendim ekmedim mi

Öyleyse arkadaşım sinem kanayadursun
ta ki sürgün ya da mahpus kırışıklar yerine
yüzümüz köyü ve gurbetçi yanıkğa dursun
sevmekle doğrulanmıyor madem kalbimiz
girelim yarımızın avlusuna tam tek mil
ve mürdüm erikleri
ve dopdolgun elmalarıyla o bahçede
o geniş kalçah yarımızı dört kere.

İsmet OZEL

debiyat ve kültür dergisiyle yürüteceğiz.

Mert: Arkadaşlarımın söylediklerine ben de katılıyorum. Ama bir noktayı yeniden önemle belirtmek isterim.: Bugünün gerici sanatına asıl damgasını basanlar N. Fazıl .a gibi zaten çürümüş olan bir görüşün temsilcileri, ya da bu görüşü di-riltmeye çalışan bir takım za-valılar değildir. Çünkü bunların yeni kuşaklar üzerinde bir etki-leri kalmadı artık. Bugünün asıl gerici-leri, yazdıklarını yıllar yi-li devrimci şiir gibi yutturan sahte devrimcilerdir. 27 Mayıs-tan sonraki kısmi özgürlük or-tamında sanat büyük boyutlara ulaştığı halde bunlar hâlâ eski görüşlerinde direliyorlar ve ye-ni yetişen kuşaklara zararlı et-kilerini sağlıyorlar.

Devrimci edebiyat devrimci kavranın ayrılmaz bir parçasıdır. Gericilikle mücadele ederken elbette gerici sanatla da müca-dele etmek gerekir.

Önemle belirtmek istediğim bir nokta da şu olacak: Top-lumculuk denen bir şey var. Bu Türkiye edebiyatında ağızlarda çığnayan bir sakız haline getiril-miştir. Nedir toplumculuk, so-rarsanız kimse bilmez. Eğer bir ozan açıktan, sefaletten söz e-derse toplumcu, kuşlardan doğa-dan sözederse bireysel oluyor. Bu söz siyasal değil, ekonomik mücadeleyle proletarya uğ-raşır demek kadar aptalca bir laftır.

Devrimci şair odur ki dünya-ya Marksist - Leninist dünya görüşüyle bakar. Ve doğadan da, açıktan da sözederken dev-rimcidir. Burada yapılan yanlış, özel ile genel, ozanın özneliği ile dünyanın nesnelliği arasında-

ki diyalektiği anlayamamaktır. Her kim bunu anlayamıyorsa yazdığı şiir otomatikman gerici şiirdir.

Burjuva ozanları ozanın bi-reysel hayatı ile bireysel haya-tının dışındaki nesnel dünyayı ayrı ayrı şeyler gibi ele alıp buna özgürlük adını takarlar. Bütün insanlar için, giderek büt-tün sınıflar için yazdıklarını iddia ederler. Gerçekte ise kül-tür yoluyla sömürge sınıfların, işbirlikçi sınıfların ve emperya-lizmin uşaklığını yaparlar. İçin-de yaşadığımız dünya nesnel ko-sullarıyla devrimci perspektifi içinde ele almıyorsa, yani dün-ya proletarya ideolojisinin kula-vuzluğu altında değiştirme ça-basının dışına itilirse şiir (sanat) karşı devrimci sınıfların ege-menliğini sürdürme aracı olmak-tan kurtulamaz.

Salt ozanın özgürlüğü, salt şiirin özgürlüğü diye bir şey yoktur. Toplumun özgürlüğü o-zanın da özgürlüğüdür. Gerçek bir sanat özgürlüğü ancak pro-letaryanın iktidarda olduğu bir düzende olur.

Ozan ruhlar aleminden gelen bir ruh, ya da gökten düşmüş bir mücevher değildir. O, belli bir ideolojiye, belli bir kültüre, bel-li bir dünya görüşüne sahip o-lan ve bunun mücadelesini poli-tik alanda olsun, şiir alanında olsun en ön saflarda dövüşerek veren bir devrimcidir. Söyledik-lerimizi Mao'nun sözleriyle per-çinleyelim: «sınıflı bir toplum-da, herkes belli bir sınıfın ata-tüsü içinde yaşar ve her düşün-biçimi belli bir sınıfın damgası-nı taşır.

● Bu soruna daha bir açıklık getirmek gerektiğini düşünün.

yorum. Sınıflarla onların sa-natları arasında ne gibi ilişki-ler vardır? Bir de sanatın propaganda aracı olarak nite-liği konusunda düşüncelerinizi belirtmeniz yararlı olacak.

Behramoğlu: Bu konuda yapı-lacak en büyük yanlışlık gema-tizme düşmek olur. Üst yapı ku-rumlarıyla alt yapı kurumları arasındaki ilişkileri incelerken son derece titiz davranmalı, o-layların çeşitliliğini gözden ka-çırmamalıyız.

Yine de sorunu ana hatlarıyla özetlersek: İktel sınıfsız top-lumların da bir sanatı vardı. E. debiyat alanında destanlar ve masallar bu türden sanat yapı-tıdır. Tragedya, aristokrat sınıfların sanatıdır. Komedi türü, burjuvazinin damgasını taşır. Romantik edebiyat, sanayileş-meden ürken burjuva aydınları-nın yeniden tabiata dönmek öz-lemlerini yansıtır. Realist edebi-yatla işçi sınıfının ortaya çıkışı arasında ilintiler vardır.

Doğmakta olan sınıfların sa-natları ilerici özellikler taşır, ö-lmekte olan sınıfların sanatları da onlarla birlikte yavaş yavaş gerileyip yok olmaya yüz tutar. Az önce belirttiğim gibi bu so-runları belli bir esneklik içinde ele almak gerekir. İnsanlık iler-ledikçe işler büsbütün karışmak-tadır. Geçen yüzyılda damgasını basan bir kaç sanat akımı vardıy-sa, 20 nci Y.Y.'da onun on mis-li sanat akımı ortaya çıkmıştır belki. Neyin ileri, neyin geri ol-duğunu anlamak büsbütün güç-leşmektedir. Bu konuda ülkeler arasındaki farkları da gözö-nünde bulundurmak gerekir. Sözelgeci varoluşçuluk akımı ba-tı için ilerici bir nitelik taşıya-bilir. Çünkü batı toplumları ala-bildiğine çıkmaz içindedir. Ba-tı'nın başkaldırma biçimi bizim-kindendir. Türkiye'de ise bu gün hedefler bellidir. Neye karşı, nasıl savaşılabileceğini ana hatlarıyla bilmekteyiz. Oysa ba-tılı insan çıkmaz içindedir. Çünkü emperyalist bir devletin yurttaşlarıdır. Mücadelesi bir ba-kıma kendi kendisiyledir. Batılı bir Hıplı belki bağışlanabilir. Hatta devrimci bile sayılabilir. Ama Türkiye'li Hıplı gerici-dir. Son çözümlemeye emperyaliz-min aletidir. Bu paralelliği sa-natta da kurabiliriz. Batının bu-nalmı sanatı Batı için ilerici bir nitelik taşıyabilir. Ama Tür-kiyeli sanatçı bunalmı düşme-meli, onu bunalmı iten koşu-lara karşı hiç değilse eleştirel bir tavır takınabilmelidir.

Sanatla siyasal propaganda ilişkisine gelinece; sanatın etki-si anlık değil, derinliğindedir. Bu-nun yanı sıra, sanat sadece bu-günü anlatmakla kalmaz, için-de geleceğin tohumlarını da ta-şır. Ama sanatın devrimci kav-gadan kopmuş olması anlamına gelmez bu. Şiirlerimizi gerekti-ği zaman mitinglerde de okuruz. Fakat mitinglerde okusunun di-ye şiir yazmayız. İşin döğüm noktası buradadır.

Sansür öldü yaşasın sansür

Yakup BAROKA

Sözcüklerin en girkefidir sansür. Aydınların baş be-si. Oysa gerçekte cereemesini çeken emekçilerdir. Bu si-çüktedir ki emekçiden yana düşüncelerin emekçiye ul-ması engellenir.

Sansür hakını, sömürücü sınıfın en iğrenç silahı-vede düşünce özgürlüğüne karşı işlenen en büyük cin-yet. Her türlü ilerici akımların sindirilmesi amacıyla g-der.

1961 Anayasa'sı ön projenin 11. maddesinde bas-gibi sinema filmlerinin de sansür edilemeyeceği belirt-miştir. Ancak sonradan maddenin sinema ile ilgili kısmı Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu tarafından çık-sı tıkmıştır. Niçin, kimlerin baskısı veya oyunu ile?

Sinema kitap, gazete veya dergilere kıyasen dal-etkileyici bir araçtır. Anlaşılması okur yazar olmayı g-rektirmez. Daha inandırıcıdır da; yazılan şeylerin ya-sınması, karıştının ileri sürülmesi çok kolaydır. Oysa i-nemada, özellikle belgesel filmlerde gerçek apaçık e-tadadır. Emekçi kendini perdede tanır.

İşte bu iki özelliğinden ötürüdür ki, tiyatro, bas-ve yayında sansüre yer verilmediği halde sinemada sa-sür hakim sınıfın hâlâ en etkin savunma aracı olmak- devam etmektedir.

Son bir yıla kadar eski Faşist Sansür Nizamname-ki bu nizamname Anayasa'mızın 11/2 ve 22/3 maddeleri-ne aykırıdır. hakim sınıfın ihtiyacını karşılaması bal-mundan oldukça yeterliydi. Ancak sinemada da diğ-er alanlarda olduğu gibi devrimci bir akımın güçlenmesi Y-şılcam ağaları ile birlikte diğer sömürücü ve işbirlik-çevrelerin de telaşa kapılmalarına yol açtı.

Kanlı Pazar'ın televizyonda gösterilmesi Başbakan-yasaklandı. Ortada olmuş bir olay vardı ve bu olay fi-me alınmıştı. Anayasa'mızın tanınmış olduğu haberleş-me hürriyeti - ki televizyonda bu türden bir filmin gös-tilmesi haberleşme özgürlüğünün içine girer ve bu filin-ler hakkında m. 23/3'teki sınırlama üçüleri uygulan-maz. neden çıngendi?

İnce Memed'in senaryosu sansürden geçemedi. Oys-ki kitabının yayınlanmasında hiç bir sakınca görülmemiş-ti.

10 Kasım'da Cumhuriyet'in 10. yılı dolayısıyla Yu-keviç'in çektiği «Türkiye'nin Kalbi Ankara» adlı film televizyonda gösterilmesi de engellendi.

Bütün bu son olaylar göz önünde bulundurulduğund-Devlet Bakanı Turhan Bilgin'in Mecliste düzenlediği bası-toplantısında «30 yıl önce Bakanlar Kurulu tarafında-çıkarılmış olan sansür kararnamesinin kaldırılacağı ve 2-asrın imkanları göz önünde tutularak yeniden düzenlen-ceği» tarzındaki beyanatının anlamı kolaylıkla anlaşı-lmaktadır. Sözü edilen yirminci asrın imkanları televi-yondur ve televizyonda film gösterilmesi sansüre tabi t-ulmamaktadır. İçişleri Bakanlığının 23.5.1965 tarihli b-velgesinde de televizyon filmlerinin sansürün kapsamı-nı girmemesi gerektiği belirtilmiştir. Yeni düzenlemenin b-sansürün kapsamını televizyon filmlerini de içine alaca-şekilde genişleteceği gün gibi ortadadır.

1939 tarihli faşist sansür nizamnamesinin kan-oyunda yarattığı kötü intibadan yararlanarak onun y-rine yirminci asır koşullarına uydurulacağı bahanesi i-daha sınırlayıcı hükümler getirilmek istenecektir. Anay-samızın hükümleri göz önünde bulundurulduğunda bu-ğün için varolması düşünülebi-lenecek tek sansür adlı sansürdür.

Tüm devrimcilerin oynamakta olan bu yeni oyun- karşı uyanık olmaları, Yeşilçam ağası ile hükümetin b-likte düzenliyecekleri ve emekçiden yana düşüncelerin i-nema yolu ile yayılmasının engellenmesi amacıyla güd-cek olan her türlü sansüre karşı çıkmaları gerekmektedir.

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır . Eskiz ve program hazırlanır Objektif tavsiyelerde bulunulur . Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Demirel ile Günaydın

arasında öldüresiye savaş

Baklagiller - Bakangiller

Türkiye'de devlet adamı yetişir. Türkiye'de her şey yetişir. Ne var ki, nasıl âfâta semâviye ve mevsim bozuklukları mahsulâtımızı perişan ederse, âfâta siyasiye ve rejim bozuklukları da mahdumlarımızı perişan, cemiyetlerimizi partilerimizi darmadağın eder. Onun için şimdiki Türkiye iklimi bu bakımdan «Bakangiller» fasilesinin yetişmesine gayrimüsaittir. Ve binaenâzâlık... Her hükümetle yeni ve genç elemanlar, tecrübelerden fazla olur.

Bu da geçecek. MİHİ takvimimizde gol kralları, pas canbazları, uçan kaleciler yetiştigi gibi, hükümet fidanlığında da ne nevi haller, ne servendânlar yetişecek?

BURHAN FELEK
(MİHİYET - 27.11.1969)

Ankara baskısında kullanılmıştır. Yani haber, 250.000 tirajlı GÜ. naydın Gazetesinin sadece 25.000 baskısında yer almıştır. Haber Günaydın'ın Ankara baskısında yayınlanır yayınlanmaz, Demirel büyük öfkeye kapılmış, gazete aleyhinde 1 milyon liralık tazminat davası açmış, ayrıca Ankara Savcılığı, haberi yazan Necdet Onur'u derhal tevkif ettirmiş. İstanbul'da bulunan yazışları müdürü Rahmi Turan hakkında da gıyabi tutuklama kararı çıkartmıştır.

Ortaya atılan iddianın esh olup olmadığı ve gazetede kullanmış biçiminin Demirel'in geref ve haysiyetini rencide edip etmediği, hiç şüphesiz, mahkemenin takdirine bağlıdır. Ancak, evvelce de belirttiğimiz gibi, bir iddianın sabit olup olmadığı anlaşılmasın ve demir parmaklıklar arkasına atılması anayasamızın tanıdığı basın özgürlüğü ile asla bağdaştırılmaz. Nitekim Ankara Gazeteciler Cemiyeti, haklı olarak, bu tevkif kararına tepki göstermiş, protestoda bulunmuştur.

Bardağı taşıran damla ise, tutuklu bulunan Necdet Onur'un, Bahçelievler'deki evinin önünde duran arabasının, bir gece yarısı meçhul şahıslar tarafından yakılması olmuştur.

Kardeşinin ölümünde Demirel'lerle yakın ilgisinin roldü olduğunu ileri süren Ali Tepe'nin de Noter'e verdiği beyanda «Kardeşimin ölümünden hemen sonra ben de baskı altında tutuldum. Bu konu resmî makamlarca bilinmektedir. Gerçeklerin bir kısmını bilmeme rağmen baskı altında tutulduğum için, şahitliğimde dahi bildiğimi söyleyemedim. Ölümle tehdit edilirim» demesi, Onur'un tutuklanmasında ve arabasının yakılmasında olaylarına ayrı bir anlam kazandırmış, kamuoyunda şüpheleri kuvvetlendirmiştir.

Ancak olayların ilgi çekici yanı, Günaydın Gazetesinin bu tutuklama kararı karşısında günlerce herhangi bir tepki göstermemesi, en küçük bir haber dahi vermemesi, sonradan Demirel Hükümeti'ni yıkmak üzere olaya birdenbire sahip çıkarak yoğun bir kampanya açması olmuştur.

Gazete «İnsanlar Allah ve adalet huzurunda esittir. Olayın aydınlanması lazım.» manşetleriyle kampanyayı geliştirmiş. Cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesi, Senato ve Meclis başkanlıklarına, Yargıtay Başsavcılığına telgraflar çekerek tahkikatın geliştirilmesini, Demirel'in başkanlıktan uzaklaştırılmasını istemiştir. Ertesi gün de gazetede AP Grubu'na açık mektup yayınlanarak «Kanlar döktü, şehitler verildi. Sonra bir iktidar olarak demokrasi halkın eline tevdi edildi.» şeklinde bir ifade ile iktidarın da üstünde kuvvetlerin varlığı ima edilmiş ve «Padişahı Muhammed'in ahfâsından diye yıllarca, başımızın üzerinde taşıdık. Sonra sırtından tutup kapı dışarı attık. Menderes'i asarak bir devri tasfiye ettik. Bugün kendini ilah zannedenleri tasfiye etmek ise sizlerin elindedir. Anayasayı ihlal ve bu suça iştirak etmenizin cezasının ne olduğunu hepimiz biliyoruz» tehdidinde bulunularak Demirel Hükümeti'nin düşürülmesi istenmiştir.

Günaydın'ın bu kampanyasına başka hiçbir gazete katılmamış, sadece Ulus Gazetesi zaman zaman olayı büyüterek vermiştir. Fakat en ilgi çekici nokta, Günaydın Gazetesi Sahibi Haldun Simavi'nin ortağı bulunduğu Hürriyet Gazetesi'nin son ana kadar hiçbir tavrı takınmamış olmasıdır. Günaydın'ın yayınına karşı ise sadece Son Havadis Gazetesi ve bazı AP organları polemige girmiş. Günaydın'ı yalan yazmak, geref ve haysiyetlere tecavüz etmekle suçlamıştır.

Evet, gazetecilerin suçları sa-

İsrail müziği mi Türk müziği mi?

Son zamanlarda Türk halk müziğini yozlaştırmak üzere piyasayı bir takım sosyete şarkıcıları işgal etmişlerdir. Bunlar Yunus Emre'nin, Karacaoğlu'nun, Emrah'ın, Ruhi Su'nun türkülerini, batı müziği formları içinde dejenere ederek viski ve şampanyanın su gibi aktığı gece kulüplerinde mutlu azınlığın gönlünü eğlendirmekte, gazetelerin müzik sayfalarında da Türk halk müziğinin temsilcileri olarak tanıtılmaktadırlar. Bunların en yenileri, Esin Afşar ile Hümeysra'dır. Aşk Kul Ahmet'in «Yoh Yoh» türküsünü şehvi mırıldanmalarla rezil eden Esin Afşar, Ruhi Su'nun «Bebek» türküsüne de elatmış, üstelik bu türküyü fon müziği olarak da siyonizmin ünlü melodisi «Eksodüs»ü koymuştur. Hümeysra'nın şarkılarında da yine İsrailî melodileri hakimdir. Esin Afşar'ın plaklarını yapan Disko Plak'ın yahudilere ait olduğu düşünülürse, İsrailî melodisiyle Türk halk müziği yapmanın kerameti daha iyi anlaşılacaktır! Yukarıdaki gazete kupüründe ise, Aşk Kul Ahmet, «Yoh Yoh» türküsünü rezil eden Esin Afşar'dan dâvacı olduğunu açıklamaktadır.

bit olmadan tutuklanması, anayasamıza tanıdığı özgürlüklere aykırıdır. Ne var ki, Türkiye'de gün geçmemektedir ki, bir solcu gazeteci, bir editör, bir düşünür suçu sabit olmadan tutuklanmasın, yada devrimci bir genç hapse atılmasın, hattâ polis tarafından kurşunlanmasın! Bu anayasa ihlalleri olurken susan Günaydın Gazetesi, neden bu olayda tek başına böyle şiddetli bir kampanya açmış, doğrudan doğruya hükümeti hedef almıştır?

Bazı söylentilere göre, Hürriyet Gazetesi'nin sahibi bulunduğu sırada bazı dış ve iç çevrelerle temas ederek Demirel'in başbakanlığa gelmesinde büyük rol oynayan Haldun Simavi, bu defa da artık Demirel'den umudu kesen bir takım dış ve iç çevrelerle temastadır ve bu olay Demirel'i yıkmak üzere bir koz olarak kullanılmak istenmektedir.

Başka söylentilere göre, kampanyayı AP içinde Yenidiller'e mağıtp olan Bilgiç'ler körük-

lemekte, Günaydın Gazetesi'ne Demirel hakkında daha bir çok dosyalar vermekte, Günaydın da bunlara dayanarak, tiraj almak için sansasyonel gazetecilik yapmaktadır.

Olayı kişisel kaprize bağlayan bir başka iddianı da Dünya Gazetesi'nde Bedîi Faik, «Usta Hürsüz Misali» başlıklı fıkrasında ortaya atmıştır: «Ya, sana da sorarlarsa Sedat oğlu vatandaş Haldun Efendi! Acaba bütün bu yaygaraların, evindeki İngiliz gözdenin şüpheli faaliyeti görölmesi üzerine hudut dışı edilmesiyse hiç mi ilgisiz yok? diye, ne cevap verirsiniz?»

Durum gerçekten karışıktır. Bir yanda, iki gazetecinin tutuklanmasından dolayı ortada bir abasın özgürlüğünü ihlal vardır. Öte yanda ise, bir takım başka hesaplarla olayın istismar edilmesi söz konusudur.

Ama açık gerçek şudur ki, Günaydın Gazetesi büyük kazanımlar oynamaktadır. Kumarda kimin kazanacağını ise önümüzdeki günler gösterecektir.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu

ANKARA (T.H.A.) — Cumhurbaşkanı Sunay'ın Rusya gezisi sırasında Rusya Federasyonu Cumhurbaşkanlığı Başbakanı M. A. Yasv'un «ordunuzun Avrupa'nın en büyük ordularından biri olduğunu söylüyor, doğru mu?» sorusuna Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral Hayati Savası cevaplamamıştır. Konuşmaya GP Senatörü Ferit Melen müdahale ederek şöyle diyorlarsa demiştir.

(BUGÜN - 25.11.1969)

ANKARA (T.H.A.) — Merkezi Londra'da bulunan «Stratejik Araştırmalar Enstitüsü» yayınladığı 1970 «Military Balance» adlı raporunda Türk silahlı kuvvetleri ile ilgili geniş bilgi vermiş ve Türkiye'nin 483 bin kişiyi silah altında tuttuğunu açıklamıştır.

(BUGÜN - 25.11.1969)

Aman Falih'i

"Yolsuz.."

Bırakmayın!

Amerikan tekniğine diyecek yok. Amerika'da her işinin arabası var, Evi var. Cebinin barchığı var. Alabildiğine harcayan bir millet. Uzak da caba. Amerika ile boy ölçüşmek ne Rusya'nın, ne Çin'in, ne de Avrupa'nın hakkı.

Gerilere, gelişmemişlere ilerleme yolunu gösteren Amerika. Bu çağın klavuzu Amerika. Bizim ortamız solundaki devletleştirmeci sosyalistler işte bu Amerika'ya:

— Go Home! diye bağırırlar.

Memleketi yoksulluğa sürükleyecekler. Milleti dilendirecekler.

FALİH RİPKİ ATAY
(Dünya - 27.11.1969)